

Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen

Jarna Joentakanen

Tekijä(t) Jarna Joentakanen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen	Sivu- ja liitesivumäärä 55 + 11
<p>Tämä opinnäytetyö tutkii lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista. Työn tavoitteena on tarkastella lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen tilanteita sekä mahdollistaa, että tätä työtä voi käyttää oppaana lapsiperheiden miettiessä säästämistään ja sijoittamistaan. Opinnäytetyössä tutkitaan muun muassa, miksi ja mitä lapsiperheet säästävät ja sijoittavat.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee sijoittamista ja säästämistä, niiden keskeisimpiä käsitteitä sekä yleisimpiä sijoitusinstrumentteja. Teoriaosuudessa avataan tämän hetken makrotaloutta, joka vahvasti heijastuu myös lapsiperheiden kuluttajakäyttäytymiseen. Teoriaosuuden tavoitteena on aukaista lukijalle keskeisimpiä sijoittamisen eri käsitteitä, muotoja, riskejä ja tavoitteita. Lisäksi tarkemmin avataan ammattimaista sijoittamista ja miten se määritellään.</p> <p>Empiirinen osio esittelee eri sijoittamisen ja säästämisen vaihtoehtoja esimerkkilaskelmin. Empiirisessä osiossa myös vertaillaan sijoitussumman ja koron merkitystä. Lisäksi osiossa on nostettu esiin ansiotulolajit, joissa tarkastelu on ollut lapsiperheiden etuuksissa. Osiossa on myös nostettu verotuksesta esiin verotuksellisia seikkoja, joita lapsiperheiden on hyvä tietää sijoittamista ja säästämistä miettien pitkällä tähtäimellä.</p> <p>Opinnäytetyö sisältää kaksi erillistä tutkimusta. Ensimmäisessä tutkimuksessa käytettiin tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin Internet-pohjaisen Webropol työkalulla monivalintakyselynä. Toisessa tutkimuksessa haastateltiin sijoittamisen ja säästämisen näkökulmaa tutkien erilaisessa taloustilanteessa olevia lapsiperheitä. Kyseinen tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, joka toteutettiin sähköpostihaastattelujen avulla.</p> <p>Kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on selvittää lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen normeja ja minkälaisia mielikuvia heillä on säästämisestä ja sijoittamisesta. Tavoitteena on myös selvittää, mistä mielikuvat heille on muodostunut ja mitä varten he säästävät ja sijoittavat. Lisäksi tutkimuksessa halutaan selvittää, miksi he ovat valinneet käyttämänsä sijoitusinstrumentin ja mistä kyseiset valinnat johtuvat.</p> <p>Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on tuoda opinnäytetyöhön kolmen erilaisen sijoittajan ja säästäjän haastatellun näkemystä heidän perheen säästämisestä ja sijoittamisesta sekä avata heidän käyttäytymisnormien takana olevia syitä.</p>	
Asiasanat Lapsiperheet, sijoittaminen, säästäminen, verotus, etuudet	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tavoitteet ja tarkoitus	2
1.2	Rajaus	2
1.3	Rakenne ja menetelmä	4
1.4	Keskeisten käsitteiden määrittely	6
2	Sijoittamisen teoria	8
2.1	Makrotalouden analyysi	8
2.2	Sijoitusmarkkinoiden tilanne	10
2.3	Sijoittamisen teoriaa ja sen eri muodot	11
2.4	Ammattimainen sijoittaminen	13
2.5	Sijoituksen tuotto ja tuotto-odotukset	14
2.6	Suomalaiset sijoittajina	15
2.7	Sijoittamisen riskit ja erilaiset riskityypit	17
3	Sijoitusinstrumentit	21
3.1	Oman pääoman ja vieraan pääoman sijoitusinstrumentit	21
3.2	Välirahoitusinstrumentit	22
4	Lapsiperheiden tulot	25
4.1	Työtulo	26
4.2	Äitiysraha, isyysraha ja vanhempainraha	26
4.3	Lapsilisä	28
4.4	Kotihoidon tuki	28
5	Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen	31
5.1	Esimerkit ja esimerkkien vertailua	32
5.2	Verotuksellisia seikkoja	33
6	Tutkimusmenetelmät	36
6.1	Tutkimuksen tavoitteet	36
6.2	Kohderyhmä	37
6.3	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	37
6.4	Tulokset	40
7	Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset	41
7.1	Sijoittamishalukkuus ja sen taustatekijät	43
7.2	Sijoitettavan varallisuuden määrä	44
7.3	Mielikuvat säästämisestä ja sijoittamisesta	45
7.4	Avoimet kysymykset	45
8	Opinnäytetyön tulokset	47
8.1	Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen kuukausittain	48
8.2	Lapsiperheiden mielikuvat säästämisestä ja sijoittamisesta	48

8.3	Lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen tulevaisuuden näkymät	49
8.4	Yhteenveto ja oma pohdinta.....	49
	Lähteet	51
	Liitteet.....	56
	Liite 1. Kvantitatiivinen kysely.....	56
	Liite 2. Kvalitatiivinen kysely	59
	Liite 3. Korrelaatiomatriisi	60
	Liite 4. Kvantitatiivisen kyselyn vastaukset	61

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen. Aihe on ajankohtainen, koska tällä hetkellä (vuonna 2015) valtiomme elää vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Elokuussa 2015 on valtio nostanut esille mahdollisten lisäleikkausten tekemistä talouden vakauttamiseksi, jos yhteiskuntasopimusta ei saada aikaan. Nämä mahdolliset leikkaukset koskisivat laajasti myös lapsiperheitä, jonka vuoksi opinnäytetyössäni tutkin lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamisesta siitä näkökulmasta, että varautuvatko lapsiperheet pahan päivän varalle vai vastaavatko heidän tulonsa menoja.

Opinnäytetyössä tuodaan esille sijoittamisen ja säästämisen osalta mitä säästäminen ja sijoittaminen ovat, millaisia erilaisia, yleisempiä sijoittamisinstrumentteja on käytettävissä ja käsitellään sijoittamisen teoriaa. Opinnäytetyössä on esiin nostettu lapsiperheiden eri tulolajit ja miten niitä verotetaan. Tarkemmin on tarkasteltu suoraan lapsiperheitä koskevia tulonsiirtoja: äitiysrahaa, isyysrahaa, vanhempainrahaa, lapsilisää sekä kotihoidon tukea.

Lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta on esiin nostettu erilaisia veroetuja, joita lapsiperheiden kannattaa ottaa huomioon säästämisen ja sijoittamisen tuloilta. Opinnäytetyössä on käytetty realistisia esimerkkejä miten säästämissumma ja erilainen korko vaikuttavat pitkällä tähtäimellä säästösumman kertymiseen.

Tutkimuksen ensimmäinen osa suoritettu kvantitatiivisena tutkimuksena ja tutkimuksen toinen osa on suoritettu kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksen ensimmäisessä osassa selvitetään lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen nykytilaa. Perusjoukoksi on valittu 20-45-vuotiaat vanhemmat, joilla on lapsia tai heillä odotetaan syntyväksi parhailaan lasta/lapsia.

Ensimmäisen tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa tarkemmin millaisiin kohteisiin lapsiperheet sijoittavat, sijoittavatko he ollenkaan ja millaisia summia he sijoittavat. Samalla on tarkemmin tarkisteltu onko lapsilisä sijoitettavana summana. Tutkimuksen toisessa osassa on tarkemmin tutkittu erilaisten sijoittajien ja säästäjien normeja säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta.

1.1 Tavoitteet ja tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka suomalaiset lapsiperheet säästävät ja sijoittavat ja millaisiin kohteisiin he säästävät ja/tai sijoittavat. Tutkimuksessa on avattu sijoittamisen teoriaa ja tarkemmin avattu yleisempiä sijoitusinstrumentteja. Tutkimuksessa on selvitelty lapsiperheiden eli valitun perusjoukon sijoituskäyttäytymistä.

Tutkimuksen tavoitteiden avulla olen määritellyt pääkysymyksen ja alakysymykset seuraavasti:

Pääkysymys:

- Millainen taloustilanne perusjoukoksi valituilla lapsiperheillä on tällä hetkellä säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta tarkastellen?

Alakysymykset:

- Kuinka paljon perusjoukoksi valitut lapsiperheet säästävät ja sijoittavat?
- Millaisia sijoitus- ja säästämiskohteita perusjoukon lapsiperheet suosivat?
- Millaisena perusjoukon lapsiperheet kokevat säästämisen ja sijoittamisen?

1.2 Rajaus

Opinnäytetyössäni suoritettu kvantitatiivinen tutkimus on rajattu koskemaan yleisempiä sijoittamisen kohteita. Tutkimuksen lähestymistavaksi on valittu lapsiperheiden näkökulma. Lapsiperheiksi on valittu relevantti joukko lapsiperheitä, joiden joukossa ei ole ammatillisijoittajia vaan joukko sisältää ainoastaan yksityishenkilöitä, jotka eivät harjoita sijoittamista ammattimaisesti. Perusjoukoksi on valittu elokuussa 2012 lapsen saaneet lapsiperheet sekä joulukuussa 2015 lapsen saavat lapsiperheet.

Tilastokeskuksen (2013) mukaan Suomessa syntyi vuonna 2012 vajaa 60 000 lasta eli elokuussa syntyneiden osuudeksi saadaan tällöin noin 5000 lasta. Tämän vuoden syntyneiden tilasto ei ole vielä saatavilla eikä myöskään ole tilastoa saatavilla, josta kävisi ilmi joulukuussa lasketun ajan omaavien lasten määrän, koska esimerkiksi kaikki raskaudet eivät ole vielä käynyt selville tai keskenmenot laskevat tätä lukemaa. Tilastokeskuksen (2015) mukaan syntyneiden määrä on vähentynyt 2014 vuonna jo neljättä vuotta peräkkäin. Syntyneiden määrä oli vuonna 2014 reilu 57 000 lasta. Vuoden 2014 syntyneiden

tilastosta saadaan osviittaa sitä millainen syntyvyys tänä vuonna voi olla, koska vuoden 2014 syntyneiden määrä ei merkittävästi poikkea vuoden 2012 syntyneiden määrästä.

Eli näin ollen perusjoukoksi valittujen kokonaismäärä olisi elokuussa 2012 syntyneiden osalta 5000 lasta ja joulukuussa 2015 syntyvien osalta 4750 lasta. Eli kaiken kaikkiaan vajaa 10 000 lasta.

1.3 Teoreettinen viitekehys

Tämän opinnäytetyön taustalla oleva viitekehys lähtee siitä, että perusjoukoksi määriteltujen lapsiperheiden sijoittajakäyttäytymiseen heijastuu heidän taloudellinen tilanteessa. Lapsiperheiden sijoittamista ja säästämistä tutkiessa on tärkeä ymmärtää mitkä tekijät vaikuttavat sijoituskäyttäytymiseen. Tutkimuskyselyn avoimilla kysymyksillä pyritään tarkemmin taustoistamaan tekijöitä, jotka ovat perusjoukon sijoittajakäyttäytymisen takana. Lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista miettien on tärkeä ottaa huomioon erilaiset tulolajit. Tulolajit vaikuttavat siihen millaisia summia lapsiperheet voivat sijoittajaa esimerkiksi opintotuki on merkittävästi pienempi kuin kokoaikaisesti työssäkäyvän palkkatulo.

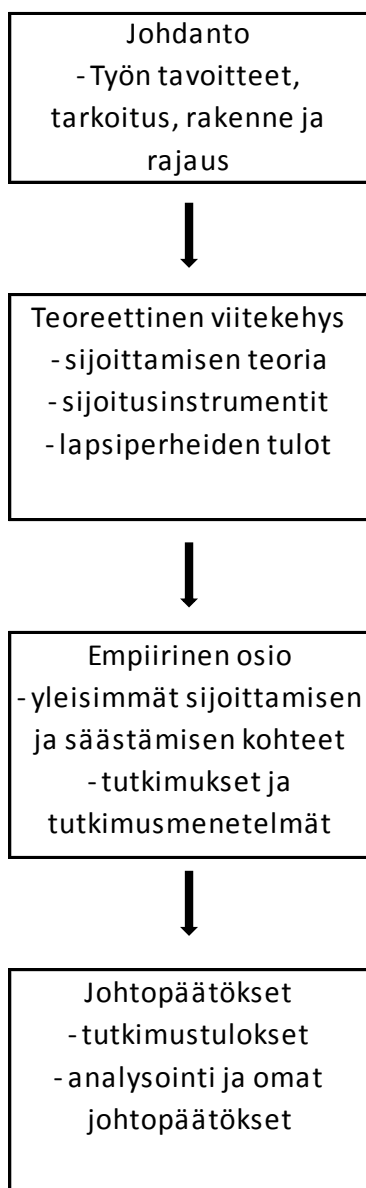
Sijoittajakäyttäytymisen ymmärtämisen kannalta on tärkeää saada käsitys siitä millaisiin kohteisiin perusjoukko sijoittajaa. Tämä saadaan selville, kun tutkimuksessa yllättäen kysytään, sijoittaako tai säästääkö lapsiperhe ja millaisiin kohteisiin he säästävät tai sijoittavat. Kysymykset ovat yksinkertaisia ja yllättäviä, jolloin voidaan olettaa, että esimerkiksi sijoittamismarkkinointi ei vääristä tuloksia. Opinnäytetyötä tarkastellaan sijoittajan näkökulmasta. Opinnäytetyön viitekehysten tärkeimpänä asiana on ymmärtää lapsiperheiden tämän hetkinen taloudellinen tilanne ja miten se heijastuu Suomen taloustilanteeseen eli varautuuko perusjoukko huonompiin talousaikoihin säästämällä tai sijoittamalla. Tätä ongelmaa saadaan tutkittua edellä mainituin kysymyksin, joita pyritään tutkimaan kvantitatiivisen tutkimuksen avulla. Lapsiperheiden ajatuksia säästämisestä ja sijoittamista saadaan avattua kysymyksellä, jossa annetaan adjektiiveja vastausvaihtoehdoiksi ja sen lisäksi vastaaja pystyy vastaamaan jonkin muun adjektiivin. Nämä adjektiivit olen valinnut Toni Suomen opinnäytetyön tutkimuksen pohjalta, jonka hän teki aiheesta: Sijoittamisen ja säästämisen tuotteiden monitulkintaisuus. Opinnäytetyössä on tutkittu suomalaisten tulkintoja sijoittamisen ja säästämisen tuotteista (Toni Suomi 2013).

Opinnäytetyöni teoreettisessa viitekehyksessä tarkastellaan lähemmin kotimaisilla markkinoilla olevat yleisimmät sijoitusinstrumentit, mutta opinnäytetyöni painopiste on yleisimmässä sijoitusvaihtoehdoissa (säästötilit, rahastot ja osakkeet). Opinnäytetyössäni paneudun syvemmälle näiden yleisempien sijoitusvaihtoehtojen rakenteisiin ja ominaispiirteisiin.

1.4 Rakenne ja menetelmä

Teoreettinen viitekehys käsittelee säästämistä ja sijoittamista, niiden keskeisimpiä käsitteitä sekä yleisempiä sijoitusinstrumentteja. Teoreettisessa viitekehyksessä nostetaan esiin riskin ja tuoton merkitystä, koska ne ovat kaksi keskeisintä ja tärkeää tekijää sijoittamisessa.

Lisäksi teoreettisessa viitekehyksessä on esitelty lapsiperheiden tuloja, jossa on tarkemmin paneuduttu etuuksiin. Esiin on myös nostettu lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista erilaisin esimerkein, jolloin on pystytty myös nostamaan esiin eri sijoitusinstrumenttien verotusta.

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön teoriaosuudessa on kaksi eri kokonaisuutta. Toisessa luvussa käsitellään säästämisen ja sijoittamisen teoriaa sekä esiin on nostettu tuoton ja riskin merkitys. Lisäksi luvussa tuodaan esiin millaisia sijoittajia suomalaiset ovat, jolloin lukija pystyy vertailemaan paremmin suomalaista sijoittajana ylipäänsä ja lapsiperheiden sijoittamista keskenään.

Toisessa luvussa avataan lukijan kannalta olennaisimpia asioita sijoittamisesta. Lähdekirjallisuutena kappaleessa on käytetty Ammattimainen sijoittaminen-kirjaa ja hyödynnetty Elinkeinoelämän talouskatsausta kesäkuulta 2015 sekä Mika Pesosen kirjoittamaa kirjaa: sijoituspökkari-säästäjästä sijoittajaksi.

Opinnäytetyön kolmannessa luvussa tarkastellaan eri sijoitusinstrumentteja ja luodaan niihin yleiskatsaus. Kappaleessa avataan yleisesti mitä sijoitusinstrumentti tarkoittaa ja miten ne luokitellaan sekä millaiset asiat niitä yhdistävät.

Opinnäytetyön neljännessä kappaleessa kerrotaan tarkemmin mistä kaikesta lapsiperheiden tulot voivat koostua ja miten verotus niihin vaikuttaa. Kappaleen pääpainona on avata yleisimpiä etuuksia ja niihin vaadittavia kriteereitä, joita lapsiperheet voivat saada elämän eri vaiheissa. Lähteenä on käytetty vero.fi ja kela.fi-sivustoja.

Opinnäytetyön viidennessä luvussa avataan lapsiperheiden sijoittamista ja säästämistä yleisellä tasolla. Lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista käydään yleisesti läpi esimerkein ja esimerkkejä vertaillaan keskenään. Lisäksi kappaleessa nostetaan esiin eri vaihtoehtoihin liittyviä verotuksellisia seikkoja. Kappaleessa on käytetty lähteenä vero.fi-sivustoa ja hyödynnetty kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen vastauksia.

Opinnäytetyön kuudennessa luvussa avataan opinnäytetyössä käytettyä kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kappaleessa käsitellään tutkimuksen tavoitteita, kohderyhmää, reliabiliteettia ja validiteettiä sekä tuloksia.

Seitsemännessä kappaleessa esitellään kyselytutkimuksen analysoidut tulokset, joiden kautta lukija saa käsityksen lapsiperheiden säästämisestä ja sijoittamisesta tällä hetkellä. Kappaleessa on kuvioilla pyritty hahmottamaan kyselytutkimuksen tuloksia paremmin lukijalle.

Opinnäytetyön kahdeksannessa kappaleessa esitellään opinnäytetyön yhteenveto lapsiperheiden tämän hetkisestä tilanteesta säästämisen ja sijoittamiseen nojautuen. Samalla

tuodaan esiin opinnäytetyöntekijän omaa pohdintaa ja nostetaan esille tulevaisuuden näkymiä lapsiperheiden taloudellisesta tilanteesta.

1.5 Keskeisten käsitteiden määrittely

Sijoittamiseen ja säästämiseen liittyviä monia termejä, jotka eivät välttämättä ole lukijalle valmiiksi tuttuja, joten yleisimmät termit on listattu opinnäytetyön alkuun helpottaakseen lukijaa sisältämää lukemaansa paremmin. Lisää avainsanoja lukija voi löytää esimerkiksi Mika Pesosen kirjoittamasta Sijoituspokkari – säästäjästä sijoittajaksi.

Arvopaperisalkku

Arvopaperisalkulla tarkoitetaan osakesalkkua eli luonnollisen tai oikeushenkilön omistamia arvopapereita (Taloussanomat).

Indeksi

Indeksi kertoo arvon muutoksen johonkin perusvuoteen verrattuna (E-conomics). OMX Helsinki-indeksi kuvaa kuinka paljon Helsingin pörssin kaikki osakkeet ovat tuottaneet. Pörssiosakkeissa verrataan pisteluvuilla indeksin kehittymistä.

Palveluntarjoaja

Palveluntarjoaja on tässä yhteydessä esim. pankki, jonka kautta pystyy harjoittamaan osakekaupankäyntiä tai rahasto-osuuksien ostamista (Pörssisäätiö 2015).

Pörssi

Pörssi tarkoittaa sijoittajien ja liikkeeseenlaskijoiden puolueetonta ja julkista kaupantekopaikkaa (Pesonen 2013, 226). Tässä opinnäytetyössä käsitellään pörssinä Suomen pörssiä.

Riski

Riskillä tarkoitetaan mahdollisuutta epäonnistua esim. tuottojen laskua. Riski on sijoittajan tietoinen asia, jonka hän ottaa sijoittaessaan rahaa riskialttiiseen kohteeseen esim. osakkeisiin.

Sijoittaja

Tässä yhteydessä sijoittajalla tarkoitetaan yksityishenkilöitä ja pankkeja, jotka sijoittavat rahaa erilaisiin kohteisiin esim. rahastoihin ja osakkeisiin (Pesonen 2013, 231).

Sijoittaminen

Sijoittamisella tarkoitetaan voiton tekemistä, kun ostetaan, hallussa pidetään ja myydään rahoitusinstrumentteja esimerkiksi pörssinoteerattuja osakkeita. Muita tavallisimpia sijoituskohteita ovat mm. rahasto-osuudet ja kiinteistöt. (Yrittäjähuoltamo.)

Sijoitusinstrumentti

Sijoitusinstrumentilla tarkoitetaan tässä yhteydessä osakkeita, rahastoja ja kiinteistöjä. Sijoitusinstrumentti on sijoituskohde, johon varoja sijoitetaan sijoitusmielessä. (SP-rahastoyhtiö Oy.)

Säästäminen

Säästämisellä tarkoitetaan, kun tuloista osa tuloista laitetaan sivuun kuluttamisen sijasta (Yrittäjähuoltamo). Säästöt voidaan jättää käyttötilille tai laittaa erilaisille säästötileille. Säästöt on mahdollista myös sijoittaa erilaisiin sijoituskohteisiin esimerkiksi osakkeisiin tai rahastoihin. Opinnäytetyössäni säästötilillä tarkoitetaan lähes riskitöntä sijoitusmuotoa eli säästötilistä puhutaan sijoitusinstrumenttina.

Tuotto

Tuotolla tarkoitetaan korkoa, osinkoa ja arvonnousua (Pesonen 2013, 235). Säästöjen sijoittaminen säästötilille tuo korkoa. Osinkoja saa, jos osakeyhtiö on tuottanut voittoa ja päättää jakaa osinkoja osakkeiden omistajille. Osakkeiden osalta on myös mahdollista osinkojen lisäksi, että osakkeiden arvo nousee.

Volatiliteetti

Volatiliteetillä tarkoitetaan arvopaperien tuottojen vaihtelua. Volatiliteetti kertoo riskin, että kuinka paljon osakkeen salkun arvo voi heittelehtiä (Sijoitusrobotti.) Mitä suurempi volatiliteetti on, sitä suurempi on riski.

2 Sijoittamisen teoria

Tässä luvussa käsitellään säästämisen ja sijoittamisen teoriaa, avataan yleisempiä sijoittamisen vaihtoehtoja ja niihin liittyvää teoriaa sekä esiin on nostettu tuoton ja riskin merkitys. Kappaleessa keskitytään ammattimaiseen sijoittamiseen ja kappaleen avulla lukija pystyy hahmottamaan paremmin sijoituspäätöksiensä taustalla olevia tekijöitä. Lisäksi luvussa tuodaan esiin millaisia sijoittajia suomalaiset ovat, jolloin lukija pystyy vertailemaan paremmin suomalaista sijoittajana ylipäänsä ja lapsiperheiden sijoittamista keskenään, jota käsitellään tarkemmin kappaleessa seitsemän.

Tässä luvussa avataan lukijan kannalta olennaisimpia asioita sijoittamisesta. Lähdekirjallisuutena kappaleessa on käytetty Ammattimainen sijoittaminen-kirjaa, jonka kirjoittajat ovat Kallunki Juha-Pekka, Martikainen Minna ja Niemelä Jaakko, Elinkeinoelämän talouskatsausta kesäkuulta 2015 ja Pesosen Mikan kirjoittamaa kirjaa: Sijoituspökkari – säästäjästä sijoittajaksi.

Sijoittajan on hyvä olla perillä makrotaloudesta miettiessään sijoitusstrategiaa. Maailman taloustilanne vaikuttaa suoraan tai välillisesti esim. pörssikursseihin, joten on hyvä ymmärtää Suomen taloustilanteen lisäksi millainen maailman taloustilanne on. Tämän vuoksi opinnäytetyössä on nostettu esille tämän hetken vallitseva taloustilanne makrotalouden analyysillä. Makrotalouden analyysi on kasattu Elinkeinoelämän keskusliiton talouskatsaus tiedotteen pohjalta, joka on annettu 16.6.2015.

2.1 Makrotalouden analyysi

Maailman kasvuarvio on tämän vuoden osalta heikko, koska kansainvälinen kauppa on heikentynyt Aasian ja USA:n lopahtamisen vuoksi. Arviointi perustuu OECD:n antamaan ennusteeseen tämän vuoden maailmankasvusta. Aasian ja USA:n vaikeuksien arvioidaan olevan tilapäisiä ja siitä johtuen maailmankasvun ennustetaan nousevan ensivuoden osalta. Euroopan osalta kehitys on heikkoa, mutta se on kuitenkin alkuvuodesta hieman piristynyt. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Kyseisen tiedotteen aikaan Kreikka vielä kävi lainaneuvotteluja, mutta uusimman tiedon mukaan Kreikka saa kolmannen lainapakettinsa. Neuvotteluiden aikaan Euroopan pörssikurssit painuivat alas. Samaan aikaan pörssikurssit kuitenkin kohosivat USA:ssa ja Japanissa.

Suomen osalta talouden kehittyminen on heikkoa. BKT 1. neljänneksellä jäi heikommaksi, mitä se oli viime vuoden lopussa. Kuluvan vuoden BKT:n arvellaan juuri ja juuri jäävän plussan puolelle. Heikentyneen euron takia on euromaiden vienti piristynyt. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Vähittäiskaupпамme näyttää toipuneen hieman ja sen seurauksena kotimainen kysyntä elvyttää hieman erilaisten investointien ja kulutuksen voimin. Kotimaisen kysynnän kasvuun on vaikuttanut kasvaneet tulonsiirrot ja erityisesti niiden osalta on kasvanut eläkkeiden määrä. Tulonsiirtoja kuitenkin rahoitetaan osittain velalla, joten pitkällä aikavälillä tämä lisää Suomen velkaa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Teollisuutemme tilaukset ovat lisääntyneet viime vuodesta, mutta siitä huolimatta itse tuotanto on samaan aikaan vähentynyt. Kauppataseemme kääntyi positiiviseksi, joka on hyvä asia. Vähentynyt tuontimme voi kuitenkin johtaa pitkällä tähtäimellä vähentyvään vientiin, koska suurin osa tuonnista on raaka-aineita, tuotantohyödykkeitä sekä erilaisia investointituotteita. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Inflaatiolukemamme oli huhtikuussa negatiivinen sen ollessa -0,2 %. Siihen vaikutti mm. polttoaineiden ja omakotitalokiinteistöjen hintojen ja korkojen lasku. Polttoaineiden osalta alhainen vaikkakin nouseva öljyn hinta vaikutti inflaatiolukemaamme. Öljyn hinnan kasvu tulee pitemmällä tähtäimellä kohottamaan inflaatiolukuja Suomessa kuin myös Euroopassa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Viime vuonna julkisen talouden alijäämämme ylitti EU:n edellyttämän 3 %:n tason. Julkinen alijäämämme oli 3,2 %. Velkamme pysyi juuri ja juuri 60 % BKT:n alapuolella. Tämä tulee kuitenkin tulevien alijäämien myötä ylittymään. Suomi saikin tämän takia EU:lta varoituksen. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Työttömyysasteemme lähenee 10 %. Työttömyysasteemme on kasvanut vuodesta 2012 alkaen ollen tällä hetkellä korkeimmillaan tarkastellessa sitä kymmenen vuoden ajanjakson osalta.

Suomen valtio on päättänyt menojen leikkaamisesta pitemmällä aikavälillä, jotta leikkaukset eivät iskisi liian rajusti ja sen takia aiheuttaisivat heikentynyttä kasvua. Menojen osalta on jo päätetty erilaisia jäädytystoimia sekä erilaisia tavoitteita, joiden avulla Suomen valtio on alijäämä yritetään saada taittumaan. Tällä hetkellä menomme ovat suuremmat kuin tulot, jonka takia valtio velkaantuu.

2.2 Sijoitusmarkkinoiden tilanne

USA:n pörssi määrittelee pääsääntöisesti kansainvälisen kurssikehityksen kuten pystymme alhaalta olevasta kuvio 2 toteamaan.. Helsingin OMX-indeksi voi tämän seurauksena muuttua rajustikin riippumatta sen yrityksen tulevaisuudennäkymistä. Kuviosta 2 pystymme näkemään tällaisen rajun muutoksen, joka vaikutti kaikkiin pörsseihin 2009, kun finanssikriisi puhkesi. Tämän vuoksi esimerkiksi osakesijoittajan kannattaakin seurata aktiivisesti myös USA:n pörssiä, koska sillä on suora vaikutus Suomen pörssiin.

Kuvio 2. Pörssikurssien kehitys maittain (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015)

Kuviosta 2 näemme, että finanssikriisi vaikutti kaikkien maiden pörssikursseihin. Parhaiten pörssikurssit ovat tämän jälkeen kehittyneet Saksassa ja USA:ssa. Suomen pörssi lähti samalla lailla nousuun finanssikriisin jälkeen, mutta pari vuotta kriisin jälkeen se kuitenkin heikkeni selvästi. Suomen pörssin kehitys onkin jäänyt huomattavasti jälkeen Saksan pörssin kehittymisestä.

EKP rahamääräinen elvyttäminen on aiheuttanut sen, että pörssikurssit ovat tänä vuonna 2015 nopeasti nousseet. Elvyttämisen jäljiltä kuitenkin kurssi laskeutuivat hieman, joka näkyy pörssien notkahduksena. Syynä tähän voi olla, että tällä hetkellä on myös muita houkuttelevia sijoituskohteita esim. kulta, jolla on tällä hetkellä alhainen hinta. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2015.)

Suomalaisten yksityissijoittajien osuus viime vuonna laski osakkeiden omistamisen suhteen. Määrän vähenemisen taustalla uskotaan olevan pitkän aikavälin voittojen kotiuttamisen ja osinkoverotuksen kiristyminen, jonka uskotaan lisänneen osakesijoittajien kiinnos-

tumista rahastoihin, jotka sijoittavat pääomansa usein ulkomaisiin yrityksiin. (Pörssisäätiö 2014.)

Miljoonalla suomalaisella on rahastosijoituksia. Rahastosijoittamisen suosio on vuosi vuodelta kasvanut. Viime vuoden osalta rahastoista lunastettiin varoja Venäjälle ja Itä-Eurooppaan sijoittavista osakerahastoista. Sen sijaan sijoitettiin varoja Kiinan ja Latinalaisen Amerikan kohteisiin. (Sijoitustutkimus 2014.)

2.3 Sijoittamisen teoriaa ja sen eri muodot

Sijoittajan tulee ymmärtää sijoittamisen teoriaa, jotta hänestä voisi tulla menestyvä sijoittaja. Menestyväksi sijoittajaksi ei pääse ns. lottoamalla eli sijoittamalla intuition pohjalta. Sijoitusmarkkinoilla on esillä erilaisia käsitteitä ja mittareita sijoitukseen liittyen. On hyvä, että lukee jonkin perusteoksen sijoittamiseen liittyen ennen kuin aloittaa sijoittamisen, jotta ymmärtää mistä sijoittamisessa on kyse. Perusteoksissa löytyy hyvää perustietoa eri sijoitusinstrumenteista, joka auttaa miettimään millaisiin sijoituskohteisiin voi sijoittaa.

Sijoittamisessa on muutama perusasia, jotka on tärkeä ymmärtää, jotta voi tulla menestyväksi sijoittajaksi. Tärkeimpänä asiana on ymmärtää, että sijoitukselle kannattaa tavoitella tuottoa. Tuotto voi muodostua sijoituksen arvonnoususta, osingoista tai koroista (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007. 24). Esimerkiksi osta ja pidä-sijoitusstrategia tarkoittaa, että sijoittaja ostaa osakkeet, mutta ei aktiivisesti käy niillä kauppaa. Näin ollen hänelle voi kertyä tuottoa vuosittain maksettavista osingoista, jos kyseinen yritys maksaa vuosittain osinkoa.

Tärkeää on ymmärtää myös, että mitä nopeammin sijoittamisen aloittaa sitä nopeammin sijoitukselleen alkaa tuottoa kertymään. Sijoittamalla riskialttiimpiin kohteisiin on mahdollisuus saada varoilleen parempi tuotto kuin mitä saisi esim. säästötilillä. Kolmanneksi tärkein asia on ymmärtää riskin ottaminen. Riskin ottamisessa täytyy muistaa, että varoja ei kannata sijoittaa niin paljon, että mahdollinen arvonalasku vaarantaa talouden (Kallunki ym. 2007, 32).

Sijoittaa voi sijoittaa moniin eri kohteisiin, josta yleisimmät ovat osakkeet ja rahastot. Muita yleisimpiä sijoituskohteita ovat kiinteistösijoittaminen ja joukkovelkakirjat. Lisäksi on olemassa myös, ei niin tunnettuja sijoituskohteita, kuten raaka-aineet esim. kulta. Tässä osiossa käsitellään sijoittamisen eri muodoista yleisimpiä sijoitusmuotoja.

Osakesijoittaminen

Osakesijoittaminen tarkoittaa pörssisijoittamista eli sijoitetaan pörssissä oleviin yhtiöihin. Pörssi on puolueeton kaupantekopaikka, jossa voi ostaa ja myydä osakkeita arkisin (Pesonen 2013, 226). Yksityissijoittajat voivat ostaa osakkeita Suomen pörssin lisäksi myös muiden maiden pörsseistä. Pörssiyhtiöiden etuna on heidän osakkeiden kaupankäyntimahdollisuus verrattuna listaamattomiin yhtiöihin.

Rahastosijoittaminen

Rahastosijoittamisella tarkoitetaan sijoittamista sijoitusrahastoon. On olemassa erilaisia rahastoja kuten osakerahastot tai yhdistelmärahastot. Osakerahastolla tarkoitetaan rahastoa, joka sijoittaa pääsääntöisesti osakkeisiin (Puttonen & Repo 2011, 66.) Yhdistelmärahastolla tarkoitetaan rahastoa, joka sijoittaa sekä osakkeisiin, että korkoa tuottaviin kohteisiin (Puttonen ym. 2011, 70.) Rahastot eroaa osakkeista siinä määrin, että niiden riski ei ole niin suuri, koska ei sijoiteta yhteen kohteeseen vaan rahasto on voinut sijoittaa esim. 20 eri osakeyhtiöön. Rahastot on helppo tapa sijoittaa rahaa osakkeisiin, koska niihin pysyy sijoittamaan muutamalla kymptä kuussa, mutta osakkeisiin kannattaa sijoittaa useammalla satasella kerralla, koska kulut osakkeiden ostamisessa ovat kalliimpia. (Pesonen 2013, 116–124.)

Säästötili

Säästötili on turvallinen säästökohde. Säästöt kasvavat säästötilin koron mukaisesti riippuen siitä mitä säästötilin sopimuksessa on sovittu. Sijoituskohteena säästötili ei ole kovin kannattava silloin, kun korot ovat alhaiset. Käytännössä säästösumman arvo laskee, jos korko ei vastaa inflaation tasoa. Inflaatio tarkoittaa rahan ostovoiman heikkenemistä.

Aktiivinen vai passiivinen sijoittaminen

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että sijoittamista on kahdenlaista: aktiivista tai passiivista. Aktiivinen sijoittaminen tarkoittaa esimerkiksi sijoittaessa osakkeisiin päivittäistä osakekurssien seuraamista ja sen pohjalta kaupankäyntiä tarpeen mukaan. Aktiivinen sijoittaminen vaatii enemmän sijoittajalta, koska hänen tulee olla perillä hyvin sijoittamiensa yhtiöiden asioista, jotta voi välttää arvonlaskut. Aktiivisen sijoittamisen kannalta on tärkeää, että osaa myydä ja ostaa oikealla hetkellä. Aktiivinen sijoittaminen voikin palkita hyvällä tuotolla, mutta toisaalta se vie myös paljon aikaa sijoittajalta.

Passiivinen sijoittaminen tarkoittaa sijoittamista kohteisiin, joissa voi varaa pitää kauan ja on valmis kantamaan niiden riskin. Hyvä esimerkkitapaus tällaisesta sijoittamisesta on ns. osta ja pidä-sijoittajat. Eli tällaiset sijoittajat sijoittavat yleensä kohteisiin, joista uskovat saavan osinkoa.

Passiivisen sijoittamisen hyviä kohteita ovat erilaiset rahastot, joihin voi sijoittaa kuukausittain muutamia kymppejä ja myydä tarpeen mukaan pois ne sen hetkellä lunastushinnalla. Passiivinen sijoittaminen osakkeisiin on myös mahdollisuus, koska tuotoista maksetaan pääomavero vasta realisoidessa tuotto. Esimerkiksi osakkeen arvon noustessa myydään osakkeita ja maksetaan siitä pääomavero. Aktiivinen sijoittaja sen sijaan yleensä myy ja ostaa osakkeita useimmin, jolloin hänelle kertyy pääomaveroa enemmän maksettavaksi, joka on taas pois kertyneistä tuotoista.

2.4 Ammattimainen sijoittaminen

Ammattimaisella sijoittajalla tarkoitetaan yksityisiä sijoittajia, jotka on luokiteltu ammattimaisiksi sijoittajiksi ja rahoituslalla työskenteleviä henkilöitä, jotka toimivat sijoitusneuvojina (Kallunki ym. 2007, 11.) Finanssivalvonnan (2012) mukaan, jos yksityinen sijoittaja täyttää lainsäädännön edellytykset ja palveluntarjoaja arvioi, että asiakas kykenee tekemään itsenäisiä sijoituspäätöksiä sekä ymmärtämään sijoituspäätöksiinsä liittyvät riskit, luokitellaan hänet ammattimaiseksi sijoittajaksi.

Sijoittajan kannattaa ennen sijoittamisen aloittamista miettiä seuraavat asiat:

- Millaisen riskin on valmis ottamaan?
- Millaista tuottoa tavoittelee?
- Miten jakaa sijoitettava varallisuus (allokointi)?
- Mitä kuluja sijoituskohteista syntyy? (Pesonen 2013, 27)

Nämä kaikki edellä mainitut kysymykset vaikuttavat sijoittajan riskiin, koska tuottoa ei tule ilman riskiä. Aluksi sijoittajan tulee miettiä millaisen riskin on valmis ottamaan. Riskin kanssa käsi kädessä kulkee sijoitusaika. Hyvänä pääsääntönä on pitää, että sijoittaa sen verran ettei riskin kohdatessa talous horju. On hyvä miettiä kuinka pitkäksi aikaa pystyy varat sijoittamaan, koska se vaikuttaa pitkällä tähtäimellä myös riskinotto-kykyyn.

Sijoittajan on hyvä miettiä millaista tuottoa hän tavoittelee. Tavoiteltu tuotto vaikuttaa siihen, että mihin sijoittajan kannattaa sijoittaa varojansa. Esimerkiksi osakkeissa riski on

yleensä korkeampi, mutta niin on myös tuotto (ottaen huomioon mahdolliset osingot ja arvonnousut).

Sijoittajan kannattaa miettiä miten sijoitettava varallisuus kannattaa allokoida eri sijoituskohteisiin. On tärkeä ottaa huomioon sijoitusmarkkinoiden tilanne ja mahdolliset korot. Esimerkiksi kannattaako sijoittaa vaan suomalaisiin osakkeisiin ja rahastoihin vai miettiä kenties niiden lisäksi ulkomaalaisia osakkeita sijoituskohteeksi.

Kuluja miettiessä tulee ymmärtää, että osakkeisiin ja rahastoihin liittyy erilaisia kuluja, jotka tulee ottaa huomioon tuottoa miettiessä, koska ne vähentävät tulevaa tuottoa. Tämän lisäksi myös on tärkeää ottaa selville miten erilaisia sijoituskohteita verotetaan.

2.5 Sijoituksen tuotto ja tuotto-odotukset

Sijoituksen tuotolla tarkoitetaan sijoituksen arvonnousua tai sijoituksen tuottoa esim. saatuja osinkoja. Mitä korkeampi tuotto on, sitä korkeampi myös riski yleensä sijoituksessa on. Sijoituksen aika vaikuttaa sijoituksen tuottoon. Mitä lyhempi sijoitusaika eli maturiteetti on, sitä pienempi myös tuotto on.

Maturiteetista puhuttaessa tarkoitetaan tässä yhteydessä sijoitusaikaa. Alle vuoden pituisia aikajaksoja sanotaan lyhyeksi maturiteetiksi ja yli vuoden pituisia aikajaksoja sanotaan pitkäksi maturiteetiksi. Esimerkiksi lyhyellä maturiteetilla ei ehdi säästötilin varoille tulla koronkorkoa, koska koronkorkoa syntyy vasta yli vuoden pituisille sijoituskohteille.

Tuotto on mahdollista laskea monella eri tapaa riippuen sijoitusinstrumentista. Pörssi-osakkeiden arvonnousuun vaikuttaa pörssin markkina-arvo ja kurssikehitys. Finanssikriisin aikana pörssin markkina-arvo tippui, joka tarkoitti, että osakkeiden arvo laski ja näin ollen osakkeiden omistajat eivät tuolloin saaneet tuottoa (lukuun ottamatta osinkojen maksamista).

Esimerkiksi osakkeen tuottoprosentti lasketaan seuraavasti:

$\frac{\text{osakkeen myyntihinta} - \text{osakkeen ostohinta} + \text{saadut osingot}}{\text{osakkeen ostohinta}}$	$\times 100 \%$
---	-----------------

Laskukaava 1. Osakkeen tuottoprosentti.

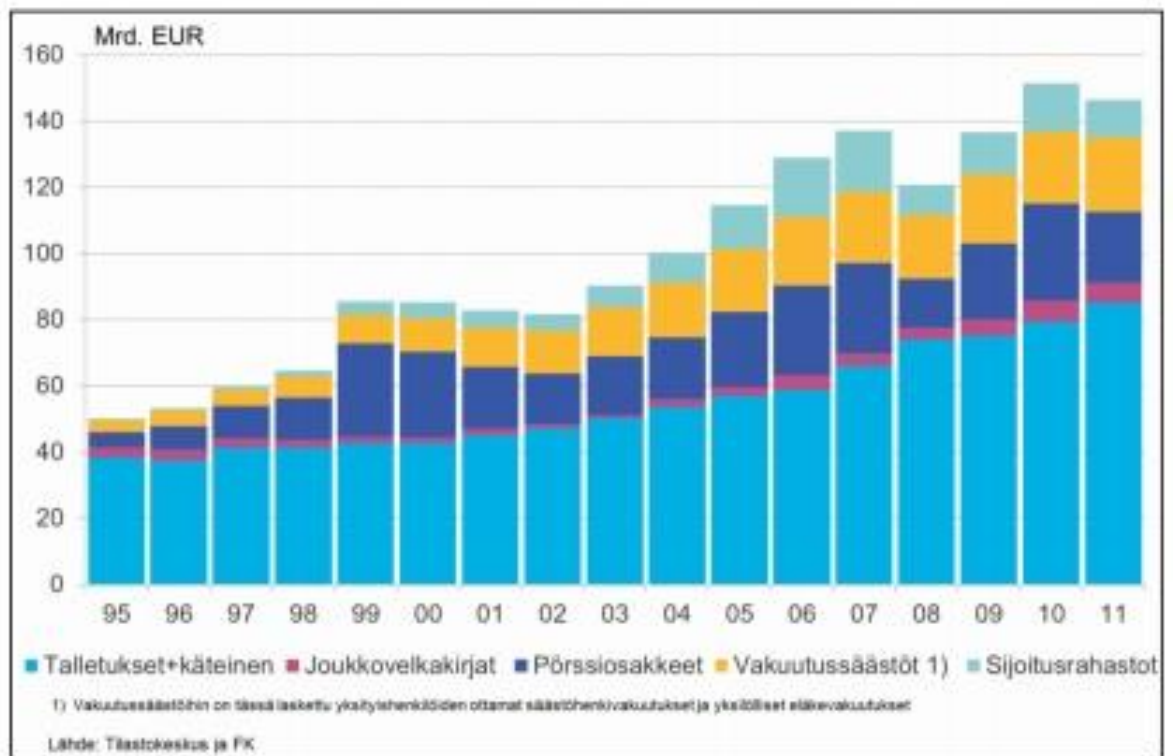
Osakkeen tuotto prosentti ei ota huomioon mahdollisia kuluja eikä veroja. Sijoittaen sijoittaessa pitkällä tähtäimellä osakkeisiin, tulee hänen tarkastella keskimääräistä tuottoa, jota odottaa sijoitukseltaan. Pitkällä aikavälillä tapahtuu sijoituksen arvon vaihtelua, joka on hyvä tiedostaa.

Volatiliteetti antaa sijoittajalle näkemyksen siitä, kuinka paljon arvo voi vaihdella. Mitä enemmän sijoituskohte tuottaa sitä suurempi on sijoituskohteen keskihajonta (Kallunki ym. 2007, 29).

Tuotto-odotuksen osalta on hyvä ottaa huomioon talouden vaihtelut. Laman aikana on haasteellisempaa saada osakemarkkinoilta tuottoa, kun taas noususuhdanteen aikana, jolloin markkinat elpyvät. Finanssikriisi on hyvä tällainen esimerkki, jolla oli raju vaikutus markkinoiden äkilliseen laskuun kaikkialla maailmassa.

2.6 Suomalaiset sijoittajina

Finanssialan keskusliiton (2012) mukaan suomalaiset sijoittajat ovat varovaisia sijoittajia. Suurin osa suomalaisten varoista on pankkitileillä. 2000-luvulla kotitaloudet ovat heränneet tulojen kasvamisen myötä sijoittamaan. Pankkitalletusten alhainen korko aiheuttaa sen, että yksityiset sijoittajat eivät pääse niin suureen tuottoon kuin esimerkiksi sijoittamalla osakkeisiin.

Kuvio 3. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus Suomessa (Finanssialan keskusliitto)

Kuviosta 3 pystytään näkemään kuinka suomalaisten varat ovat kasvaneet vuosien 1995–2011 välillä. Suomalaisten talletukset+käteinen on kasvanut tasaisesti ajanjakson aikana. Suosituin sijoituskohde on ollut pörssiosakkeet ja vakuutussäästöt, joka käsittää yksityishenkilöiden ottamat säästöhenkivakuutukset ja yksilölliset eläkevakuutukset. Säästöhenkivakuutuksena tarkoitetaan vakuutusta, johon säästetään esimerkiksi kuukausittain tietty summa. Tämä vakuutus erääntyy sovittuna hetkenä, jolloin säästösumma maksetaan vakuutuksenottajalle. Kuolin tapauksessa säästösumma jää vakuutusyhtiölle. (Fine). Eläkevakuutuksella tarkoitetaan vapaaehtoista eläkevakuutusta. Eläkevakuutuksenottaja säästää eläkevakuutukseen esimerkiksi kuukausittain tietyn summan. Eläkevakuutuksesta maksetaan myöhemmin sovittuna ajankohtana tätä vapaaehtoista eläkettä vakuutuksenottajalle, joka verotetaan ansiotulona. (Veronmaksajat 2014.)

Sijoitusrahastojen suosio on kasvanut vuosittain. Kasvujen osuudessa näkyy finanssikriisin aikana piikki, joka on vaikuttanut kaikkien muiden rahoitusvarallisuuden kohteisiin paitsi pankkitalletuksiin ja vakuutussäästöihin.

Finanssialan keskusliiton teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset mainitsevat sijoituskriteereiksi turvallisuuden tunteen ja riskittömyyden. Tutkimuksen mukaan suomalaisil-

le on tärkeää, että he voivat varat muuttaa nopeasti rahaksi ja lisäksi, että sijoittaminen on vaivatonta heille. Suomalaiset eivät pidä tuottoa tärkeänä sijoituskriteerinä.

Suomalaisten varojen liikuttelu on yhteydessä suhdanteisiin. Esimerkiksi 2008 finanssikriisin aikoihin suomalaiset lunastivat sijoitusrahastosta varojaan ja sijoittivat niitä erilaisiin määräaikaistalletustileihin. Euroalueiden valtioiden pelastusrahasto perustettiin 2010, josta voidaan katsoa Euroopan velkakriisin syntyneen, koska samanlaisena vuonna lainattiin mm. Irlannille rahaa sen suurempien pankkien mentyä nurin (Euroopan komissio 2014).

Euroopan velkakriisin aikaan 2012 suomalaiset nostivat myös varojaan sijoituksista enemmän kuin sijoittivat varoja niihin. Tästä voidaankin päätellä, että maailman taloudentilanteella on vaikutus suomalaisten sijoittajien rationaaliseen käyttäytymiseen. Suomalaista tulee taantumien aikana varovaisempia, jonka vuoksi he ottavat varojaan pois sijoituksista.

Suurin osa suomalaisista ei säästä lapsilisiä. Pohjoismaista suomalaiset ovat laiskimpia sijoittajia lapsilleen. Lapsille säästäessä tyypillisin sijoitusmuoto on säästötili. Suora osakesäästäminen on harvinaista, koska se vaatii vanhemmilta aktiivista osakemarkkinoiden seuraamista. (Helsingin sanomat 2014.)

2.7 Sijoittamisen riskit ja erilaiset riskityypit

Riski kuuluu aina sijoittamiseen. Sijoittamista miettiessä tulee sijoittaa miettiä, millainen riskin hän on valmis sijoituksissa ottamaan. Riskinsietokykyä miettiessä on tärkeää, että ottaa huomioon oman varallisuutensa ja elämäntilanteensa. Pankin kautta sijoituskuvan kartoittamisessa erittäin hyvää kysymystä hyödyksi riskinsietokykyä mitatessa: ”Minkä verran olet valmis menettämään ilman, että se vaikuttaa taloudentilaasi?”

Pääsääntönä riskiä miettiessä on hyvä muistaa, että ikinä ei tule sijoittaa niin suurta osaa varallisuudestaan, että oma taloustilanne vaarantuu. Tästä voi pahimmillaan seurata, että sijoittajan talous kaatuu huonojen sijoituskohteiden vuoksi. Esimerkiksi kannattaa miettiä ottaako sijoittamiseen velkaa, koska sijoituskohteiden arvonlasku voi johtaa siihen, että sijoittaja ei selviydy lainansa maksamisesta, jolla on suora yhteys myös sijoittajan päivittäiseen varojen käyttöön. Tällaisissa tilanteessa on riskinä varattomaksi joutuminen ja kaikkien sijoitusten menettäminen.

Sijoitustyyppi	Sijoitushorisontti	Salkun rakenne
Varovainen	Päiviä	Varallisuus on talletustileillä, lyhyen koron rahastoissa ja pääomasuojatuissa rahastoissa. Osa varoista voi olla myös pitkäaikaisissa joukkolainoissa.
Maltillinen	Kuukausia	Suurin osa varallisuudesta on rikittömillä talletusteillä. Pieni osa varallisuudesta on riskiä sisältävissä osakesijoituksissa.
Tuotto	Vuosia	Salkku koostuu sekä riskittömistä ja riskiä sisältävistä sijoituskohteista.
Rohkea	Useita vuosi	Suurin osa varallisuudesta on osakesijoituksissa.

Taulukko 1. Erilaisten sijoitustyyppien sijoitushorisontit ja salkkujen rakenteet (Kallunki ym. 2007, 45)

Oheisesta taulukosta on helppo havainnollistaa mihin neljään sijoitustyyppiin sijoittajat voidaan luokitella. Mitä pitempi sijoitustyyppin sijoitushorisontti on, sitä suuremman riskin sijoitustyyppi on valmis kantamaan. Sijoitustyyppit eivät kuitenkaan ole suoraan verrannollisia maturiteettiin, koska vaikka olisi valmis sijoittamaan pitkäksi aikaa, ei kuitenkaan välttämättä ole valmis kantamaan niin suurta riskiä, kuin mitä oheinen taulukko antaa ymmärtää.

Ihmiset käyttäytyvät rationaalisesti, joten tunteet vaikuttavat heidän sijoituksiinsa. Ei ole järkevää sijoittaa pitkäksi aikaa riskialttiiseen sijoituskohteeseen, jos joka päivä joutuu pohtimaan ja murehtimaan sijoituksensa vuoksi. Tällaisissa tilanteissa on hyvä ajatella mielenrauhaa ja päätyäkin sijoittamaan pienempää riskiä kantavaan kohteeseen.

Riskiä minimoidakseen sijoittajan voi hajauttaa varoja. Suurinta riskiä kantaa sijoittaja, jonka kaikki varat ovat kiinni osakkeista ja pienintä riskiä sijoittaja, jonka varat ovat esimerkiksi säästötilillä. Esimerkiksi osakeyhtiö, jonka osakkeisiin on sijoittanut voi mennä konkurssiin, jolloin sijoittaja menettää sijoituksensa. Säästötilin riski on tähän verrattuna lähes riskitön, koska säästötilillä ei ole riskiä, jos kyseinen säästötili on vakavaraudessa pankissa ja säästötilin summa on alle 100 000 euroa.

Sijoittamiseen liittyy erilaisia riskityyppejä. Yleisimmät riskityypit ovat markkinariski, luottoriski, kurssiriski, valuuttariski, maksuvalmiusriski ja korkoriski (Handelsbanken). Osa näistä riskeistä on makrotason riskejä esim. valuuttariski.

Osa riskeistä on mikrotason riskejä esimerkiksi riskit, jotka liittyvät yksistään osakeyhtiön osakkeisiin, kuten kurssiriski ja yhtiökohtainen riski. Merkittävin riski esim. osakkeita ostaessa on markkinariski, koska sillä on vaikutus koko pörssin osakkeisiin. Kurssiriski tarkoittaa nimenomaan kyseisen yrityksen kurssiin liittyvää riskiä eli kurssin arvon vaihtelua. Yhtiökohtainen riski tarkoittaa kyseisen yrityksen yhtiötä kohtaavaa riskiä. Esimerkiksi sijoittajan kannattaa tutkia yritysten taloudellista tilannetta, koska toisten yhtiöiden yhtiökohtainen riski on suurempi kuin toisten yritysten.

Valuuttariski ilmenee sijoittajan näkökulmasta, kun sijoittajalla on ulkomaisia sijoituksia. Eli valuuttariski nimensä mukaan tulee, kun kauppaa käydään eri valuutassa kuin mitä yleensä. Markkinariski on markkinoilla ilmenevä riski esimerkiksi markkinariski koskettaa kaikkia Suomen pörssissä olevia yrityksiä. Tällainen markkinariski ilmeni finanssikriisin aikana. Luottoriski ilmenee esimerkiksi joukkovelkakirjoissa, jos luotonottaja ei pysty maksamaan velkaansa takaisin.

Maksuvalmiusriski eli likviditeettiriski on kaksipuoleinen riski. Riski ilmenee menojen ja tulojen tasapainottelulla. Likviditeettiriski ilmenee, kun velan saaminen on mahdotonta, vaikka saamiset olisivat velkoja suurimpia. Riski ilmenee, jos yritys ei saa rahoitusta tietyllä hetkellä. Sijoittaja törmää esimerkiksi tällaiseen riskiin, kun miettii millaisiin osakkeisiin sijoittajaa varoja. On hyvä tutkia sen takia yrityksen taloudellista tilaa. Korkoriski ilmenee saatavien ja sijoitusten näkökulmasta, kun riskinä on tuottojen menetys korkovaihtelujen vuoksi.

2.8 Yhteenveto

Sijoittajan näkökulmasta on tärkeä ymmärtää mitä on tuotto ja riski. Sijoituskohteiden valinnan mukaan sijoittajan kannattaa esimerkiksi seurata makrotalouden kehittymistä, jos sijoittajalla on osakkeita, koska makrotalous heijastuu myös Suomen pörssiin. Sijoitusmarkkinat avaavat sijoittajille Suomen pörssin lisäksi myös kansainväliset pörssit, jotka on hyvä tiedostaa sijoitusvaihtoehtoja miettiessä.

Sijoittamisen alkaessa on hyvä tarkastella omaa riskialttiuttaan ja sen pohjalta miettiä millaisiin kohteisiin kannattaa sijoittaa. Sijoitusmarkkinoilla on monia erilaisia kohteita, joista on hyvä tietää perustiedot, jotta osaa sen pohjalta muodostaa mielipiteen millaisiin kohteisiin on sijoittamassa rahaa.

Riskin lisäksi sijoittajan kannattaa tarkastella tuottoa. On tärkeää ottaa huomioon mistä tuotto kyseisen sijoituskohteen kannalta muodostuu esimerkiksi osingoista. Riskin ottaminen ja tuotto kulkevat käsi kädessä esimerkiksi säästötili on käytännössä riskitön sijoituskohte, mutta tuotto siinä on pieni, kun taas osakkeissa on riski pahimmassa tapauksessa menettää osakkeet, mutta tuotto niissä on korkeampi, jos niistä maksetaan esimerkiksi osinkoa.

Sijoittaminen voi pitkällä aika välillä johtaa jopa ammattimaiseen sijoittamiseen. Ammattimainen sijoittaminen vaatii kuitenkin harjaantumista eli sijoitusasioiden ja teorioiden tuntemusta.

3 Sijoitusinstrumentit

Opinnäytetyön kolmannessa luvussa tarkastellaan eri sijoitusinstrumentteja ja luodaan niihin yleiskatsaus. Kappaleessa avataan yleisesti mitä sijoitusinstrumentti tarkoittaa ja miten ne luokitellaan sekä millaiset asiat niitä yhdistävät. Lähteinä kappaleessa on käytetty Samuli Knüpferin ja Vesa Puttosen kirjoittamaa Moderni rahoitus-kirjaa sekä Seppo Saarion kirjaa: Miten sijoitan pörssiosakkeisiin.

Rahoitusinstrumentit voidaan luokitella kolmeen luokkaan:

1. Oman pääoman sijoitusinstrumentit
2. Vieraan pääoman sijoitusinstrumentit
3. Välirahoitusinstrumentit

	Oma pääoma	Vieras pääoma
<i>Etuoikeusasema konkurssissa</i>	Maksetaan viimeisenä	Maksetaan ennen omaa pääomaa
<i>Velvollisuus maksaa tuotto</i>	Ei ole	Sopimusoikeudellinen velvollisuus
<i>Tuotto ja riski</i>	Korkea riski ja korkea tuotto	Pieni riski ja pieni tuotto
<i>Äänioikeus</i>	Kyllä	Ei
<i>Pääoman palautus</i>	Ei yleensä palauteta	Takaisinmaksu lainasopimuksen mukaan

Taulukko 2. Oman ja vieraan pääoman vertailua sijoittajan näkökulmasta (Knüpfer & Puttonen 2014, 33)

Sijoittajan näkökulmasta yrityksen, johon sijoittaa tulee voida tarjota kilpailukykyinen tuotto sekä oman että vieraan pääoman ehtoiseselle sijoitukselle.

3.1 Oman pääoman ja vieraan pääoman sijoitusinstrumentit

Oma pääoman sijoitusinstrumentit voidaan jakaa vielä ulkoisiin ja sisäisiin oman pääoman instrumentteihin. Ulkoisia sijoitusinstrumentteja ovat yritysten osakeannit, joilla se yrittää

hankkia yritykselle ulkoista omaa pääomaa myymällä osakkeita. Yritykset pystyvät hankkimaan sisäistä pääomaa tulo-rahoituksen avulla. Eli liiketoiminnan saadessa voittoa kasvatetaan kassavirtaa eikä jaetakaan kaikkea voitto osinkoina osakkeenomistajille. (Knüpfer ym. 2014, 31.)

Sijoittajan näkökulmasta kummallakin pääomalla on hyvät omat puolensa. Oman pääoman ehtoises-sa rahoituksessa sijoittaja saa tuottoa osinkoina ja osakkeenomistajana sijoittajalla on äänioikeus. Vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen hyvänä puolena on lainaan sidottu korko ja pieni riski. Konkurssitilanteessa vieraan pääoman ehtoiseen rahoitukseen sijoittanut eli lainanantaja on paremmassa roolissa kuin oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen sijoittanut, koska sijoittajalla on lainanantajana etuoikeus konkurssitilanteessa.

Sijoittajan miettiessä kumman pääoman ehtoiseen rahoitukseen sijoittaa, kannattaa hänen tutkia yrityksen taloudellisia lukuja. Yritys, jolla on liikaa velkaa suhteessa omaan pääomaan, on myös suuri rahoitusriski ja sen myötä myös konkurssimahdollisuus on suuri. Tämä johtuu siitä, että oma pääoma toimii ns. puskurina suhteessa vieraaseen pääomaan eli omalla pääomalla pystytään vastaamaan vieraan pääoman kustannuksiin. Huonoina vuosina tällainen yritys ei myöskään pysty maksamaan osinkoja, koska osinkojen maksaminen on laissa säädetty voittoon eli, jos yhtiö tuottaa tappiota ei se myös voi jaksaa osakkeenomistajille osinkoja, koska voittoa ei ole kertynyt.

3.2 Väli-rahoitusinstrumentit

Väli-rahoitus on rahoitus, jossa on oman ja vieraan pääoman piirteitä. Väli-rahoituksen instrumentit eivät ole selkeästi jompaa kumpaan edellä mainittuun kuuluvia, vaan niissä on ominaisuuksia molemmista, jonka takia ne luokitellaan väli-rahoitusinstrumenteiksi. Väli-rahoitusinstrumentteja ovat optiolainat, vaihtovelkakirjat ja pääomalainat. (Knüpfer ym. 2014, 42.)

Optiolaina on laina, jonka yritys on laskenut liikkeelle. Sijoittaja saa velkakirjan mukana yhden tai useamman optiotodistuksen, joka tunnetaan myös toiselta nimeltään warrantina. Optiotodistuksella on mahdollisuus ostaa yrityksen osakkeita ennalta sovittuun hintaan. Bullet-laina eli laina, joka maksetaan takaisin yhdessä erässä laina-ajan lopussa, on yleensä optio-lainaan liittyvä velkakirja. (Knüpfer ym. 2014, 42.)

Optiolainan etuna on, että osakekurssi noustessa yli optiotodistuksen merkintähinnan, kannattaa sijoittajan käyttää optio-oikeus, koska tällöin hän saa yrityksen osakkeita alle

niiden markkina-arvon. Lainaosuudelle sijoittaja saa huonompaa korkoa kuin vieraan pääoman rahoituksessa saisi, mutta etuna optiolainassa on osakkeen kurssin nouseminen yli option merkintähinnan. (Knüpfer ym. 2014, 42.)

Välirahoitusinstrumentiksi luokitellaan myös vaihtovelkakirjat. Vaihtovelkakirja on yrityksen liikkeelle laskema velkakirja sijoittajille. Tällainen vaihtovelkakirja voidaan vaihtaa yrityksen osakkeisiin. Jos sijoittaja haluaa hän voi luopua korkojen ja pääoman saamisoikeudesta, jolloin hänestä tulee kyseisen yhtiön osakkeenomistaja. Vaihtovelkakirjoilla voidaan käydä kauppaa samanlailla, kuten velkakirjoilla käydään kauppaa jälkimarkkinoilla. (Knüpfer ym. 2014, 42.)

Välirahoitusinstrumentiksi lasketaan myös pääomalaina. Tälle pääomalainalle on mahdollista maksaa korkoa ja pääomaa eli lainaa takaisin sijoittajalle vain, mikäli yhtiölle jää täysikate sidotulle pääomalle. Koron maksaminen riippuu siitä, että onko voitonjako mahdollista viimeksi päättyneeltä tilikaudelta.

Tällainen laina eroaa omasta pääomasta, ettei sijoittajalla ole äänioikeutta yhtiössä. Vieraan pääoman ehtoista lainasta pääomalaina eroaa sillä, että tällaisessa lainassa on muita vieraan pääoman ehtoista lainaa huonompi oikeus yhtiön varoihin. (Knüpfer ym. 2014, 43.)

3.3 Yhteenveto

Sijoittajan on hyvä tunnistaa oman ja vieraan pääoman sijoitusinstrumentit, koska niissä on erilaiset riskit ja tuotto keskenään. Empiirisen perustan perusteella voidaan tarkastella tarkemmin esimerkiksi osakkeisiin sijoittamista. Osakkeet luokitellaan oman pääoman sijoitusinstrumenteiksi.

Konkurssi tilanteessa osakkeen omistajalle maksetaan viimeisenä vieraan pääoman jälkeen pääomaa. Omalle pääomalle ei ole velvollisuus maksaa tuottoa, mutta moni yhtiö maksaa esimerkiksi osingoilla. Osakkeissa riski on suuri esimerkiksi konkurssin takia, mutta tuotto myös suuri, koska tuottoon vaikuttaa esimerkiksi yrityksen arvon nousu.

Yhtiökokouksissa osakkeenomistajalla on äänioikeus. Oman pääoman osalta ei yleensä palauteta pääoman palautusta, mutta esimerkiksi jotkut pörssiyhtiöt tekevät sitä. Tarkemmin palauttamisesta ilmoitetaan esimerkiksi kauppalehden sivuilla tiedotteella.

Yhtiön voitonjako on riippuvainen laista. Tappiollinen yritys ei voi maksaa osinkoja. Mihin osakkeisiin sijoittajan kannattaa sitten sijoittaa ja milloin on oikea aika sijoittaa?

Saari (2005, 16) mukaan ihmisiä kiinnostaa mihin sijoittaa ja milloin sijoittaa. Ihmisiä ei niinkään kiinnosta yrityksen taloudellinen tilanne vaan he etsivät tietoa ns. päivän osakkeista. Heitä myös kiinnostaa onko juuri nyt oikea aika ostaa osakkeita.

Sijoittajien tulisi miettiä ajoitusta milloin sijoittajaa ja mihin sijoittaa. Tärkeä ajoitus on kaiken a ja o, koska esimerkiksi väärää aikaa ostetuista osakkeista arvo putoaa. Sijoittajan tulee ottaa huomioon, että markkinat muuttuvat ja sen mukana osakkeiden arvo nousee tai laskee. (Saario 2005,17.)

Vieraan pääoman sijoitusinstrumentti voi olla esimerkiksi valtion joukkovelkakirja. Näiden osalta konkurssia pidettiin mahdottomana, koska aiemmin ei tiedetty yhdenkään valtion menneen konkurssiin. Kreikan kriisin aikaa kuitenkin nousi valtion konkurssin mahdollisuus esille. Joten aina vieraan pääoman ehtoinen sijoitus ei ole niin riskitön kuin mitä sen voisi luulla olevan.

4 Lapsiperheiden tulot

Tässä kappaleessa kerrotaan tarkemmin mistä kaikista lapsiperheiden tulot voivat koostua ja miten verotus niihin vaikuttaa. Kappaleen pääpainona on avata yleisimpiä etuuksia ja niihin vaadittavia kriteereitä, joita lapsiperheet voivat saada elämän eri vaiheissa. Lähteenä on käytetty vero.fi ja kela.fi-sivustoja.

Lapsiperheiden tulot voivat koostua ansiotuloista ja pääomatuloista. Ansiotuloksi luokitellaan kaikki muut tulot paitsi pääomatulo (Vero 2014a). Ansiotulona tarkoitetaan siis palkkatulon lisäksi myös erilaisia etuuksia, koska nämä verotetaan ansiotulona.

Etuuksien osalta tässä kappaleessa käsitellään yleisempiä lapsiperheitä koskevia etuuksia. Vauvan synnyttyä lapsiperhe voi saada äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa. Vauvan synnyttyä lapsiperhe alkaa saada lapsilisää syntyneestä lapsesta.

Lisäksi vanhempien on mahdollista saada lapsesta kotihoidon tukea 3-vuotiaaksi asti. Näiden lisäksi on myös mahdollista saada esim. joustavaa hoitorahaa tai yksityisen hoidontukea sekä asumiseen liittyen tulojen ollessa pienet voi saada asumistukea.

Lapsiperheet saavat syntyvän lapsen osalta äitiysavustuksen. Äitiysavustus on valittavissa joko rahana, jolloin se on 140 euroa tai äitiyspakkauksen, jossa on vauvan vaatteita ja sekä muita tarpeellisia tavaroita syntyvän lapsen perheen kannalta. (Kela 2015a.) Äitiyspakkaus muuttuu aina vuosittain, jolloin siihen voi tulla pieniä muutoksia esim. sisältöön ja vaatteiden kuoseihin.

Äitiysavustukseen on oikeutettu, kun raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää. Lisäksi on pitänyt käydä lääkärissä tai neuvolassa ennen 4. raskauskuukauden päättymistä. (Kela 2015a.) BBC (2013) uutisoi laajasti Suomen äitiysavustuksesta vuonna 2013, jolloin se sai maailmalla runsaasti palautetta. Äitiyspakkaus sai paljon positiivista huomiota maailmalla. Jotkut ihmiset jopa olivat lähestyneet Kelaa ostamisen tiimoilta, mutta valitettavasti Kela ei myy äitiyspakkausta. Tämän seurauksena sosiaalisen median kirpputoreilla on törmätty ilmiöön, jossa ulkomaalaiset ovat jättäneet ostopyyntöjä äitiyspakkauksesta.

4.1 Työtulo

Työtulona tarkoitetaan tässä yhteydessä palkkatuloa. Palkasta työnantaja toimittaa ennakonpidätyksen. Ennakonpidätyksen lisäksi palkasta vähennetään työntekijän eläkemaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja mahdollinen ay-maksu.

Ennakonpidätyksessä on otettu huomioon kunnallisvero, yleisradiovero, valtion tulovero, sairausvakuutuksen päivärahamaksu ja sairaanhoitomaksu sekä mahdollinen kirkollisvero. Nämä ovat välittömiä veroja, jotka verollinen on velvollinen maksamaan. (Vero 2012, 12.)

Kunnallisveron vahvistaa kunta vuosittain tuloveroprosentin mukaisesti. Kunnallisvero menee nimensä mukaisen verovelvollisen kotikunnan tuloksi. (Vero 2012, 20.) Valtion tulovero on progressiivinen vero. Progressiivinen vero tarkoittaa, että kyseisen veron prosentuaalinen määrä on sitä suurempi, mitä suuremmat verollisen tulot ovat (katso taulukko 3).

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 500—24 700	8	6,5
24 700—40 300	541	17,5
40 300—71 400	3 271	21,5
71 400—90 000	9 957,50	29,75
90 000—	15 491	31,75

Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2015 (Vero 2015a)

4.2 Äitiysraha, isyysraha ja vanhempainraha

Suomessa äiti on oikeutettu äitiysrahaan, jota maksaa kela. Äitiysraha kestää noin neljä kuukautta eli 105 arkipäivää ja sitä saa äitiysloman ajalta. Äitiysloman äiti voi aloittaa 50–30 arkipäivää ennen laskettu aikaa. Arkipäiviä ovat maanantaista lauantaihin olevat päivät

pois lukien ajalle sattuvat arkipyhät eli ns. kalenterin punaiset päivät. (Kela 2013.) Katso liite 5 äitiysrahan tarkemmista ehdoista.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainpäiväraha ovat etuuksia. Niitä verotetaan tällöin etuuksien mukaan. Palkasta saa tehdä verotukseen vähennyksiä. Tällaisia vähennyksiä ei ole mahdollista tehdä etuuksista verotukseen, jonka vuoksi etuuksien ennakonpidätys ei ole pienempi kuin mitä ennakonpidätys on palkasta.

Kela perii automaattisesti etuuksista +2 % korkeampaa ennakonpidätys kuin, mitä palkasta pidätetään, jotta henkilölle ei tulisi mätkyjä. Kelalle voi lähettää muutosverokortin, jolloin verotus menee sen mukaisesti etuuksista. (Kela 2014.)

Isyysrahaan on oikeutettu äidin kanssa yhdessä asuva isä. On olemassa kuitenkin tilanteita, joissa poikkeuksellisesti voi saada isyysrahaa vaikka osoite olisi eri. Isyysrahan saamisen ehdot ovat samat kuin äitiysrahan ehdot, jotka löydät liitteestä 5. (Kela 2014b.)

Isyysrahan enimmäispituus on 54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Tästä pituudesta noin kolme viikkoa eli 18 arkipäivää voidaan pitää yhtä aikaa äidin ollessa kotona. Isyysvapaan ensimmäiset 18 arkipäivää voidaan jakaa 4 osaan. (Kela 2014b.)

Jälkimmäinen isyysvapaa voidaan jakaa vain kahteen osaan. Jälkimmäisen isyysloman isä pystyy pitämään vasta äidin pitämän vanhempainvapaan jälkeen, koska äiti ei saa olla yhtä aikaa isän kanssa kotona. On kuitenkin mahdollista, että esim. äiti pitää kesälomansa vanhempainvapaan jälkeen, jolloin isä voi pitää yhtä aikaa isyysloman viimeisen pätkän. Opiskelun ja työskentelyn osalta isyysrahan suhteen ovat samat käytännöt kuin äitiysrahaa, jota käsiteltiin jo aiemmin. (Kela 2014b.)

Vanhempainvapaalle voi jäädä äiti tai isä äitiysvapaan jälkeen. Vanhempainrahaa maksetaan 158 arkipäivältä eli noin puolen vuoden ajalta. Esimerkiksi keskosena syntyneen lapsen vanhemman on saada vanhempainrahaa pitemmältä ajalta, koska tällöin etuajaksius pidentää vanhempainvapaan määrää siihen mitä se olisi ollut, jos lapsi ei olisi syntynyt etuajassa. (Kela 2012.)

Vanhempainraha ja isyysraha määräytyvät samallailla kuin myös äitiysraha. Minimipäiväraha myös niiden osalta on 24,02 euroa päivältä. Ehdot ja määräytyminen käsiteltiin jo edellisessä kohdassa äitiysrahan yhteydessä. (Kela 2015b.)

Äitiysvapaan, isyysloman ja vanhempainvapaan aikana kertyy vanhemmalla normaalisti töistä lomaa. Vanhempainvapaan jälkeen pidettävän mahdollisen hoitovapaan osalta ei kerry lomaa.

4.3 Lapsilisä

Lapsilisällä on pitkä historia valtiossamme. Lapsilisän taustalla on työnantajien aiemmin maksama perhepalkka, kun helmikuussa 1948 työnantajat joutuivat maksamaan perheellisille työntekijöilleen perhepalkkaa eli kuukausittain 500 markkaa palkanlisää jokaista työntekijän lasta kohden. Maalaisliitto ei kannattanut tätä, koska perhepalkka ei ottanut huomioon maaseudulla asuvia itsensä elättäviä perheitä. (Suomenmaa 2014.)

Maalaisliitto vaatikin sen takia kaikille kuuluvaa lapsilisäjärjestelmää. Perhepalkka oli työnantajalle hankala, jonka seurauksena heillä ei aina ollut varaa maksaa sitä. Siitä seurasi myös se, että suurperheellisiä syrjittiin palkatessa työntekijöitä. Tämän seurauksena kesäkuussa 1948 hyväksyttiin lapsilisälaki. (Suomenmaa 2014.)

Vielä viime vuonna lapsilisä oli 104,19 € kuukaudessa ensimmäisestä lapsesta. Vuoden 2015 alusta lapsilisiin tuli 8,1 % leikkaus, joka tarkoitti, että lapsilisä ensimmäisestä lapsesta on vain 95,75 € kuukaudessa. Lapsilisiin ei tule myöskään indeksikorotuksia. (Kela 2014c.) Katso liite 6 lapsilisästä. Liitteestä 6 voi tarkemmin taulukosta 4 katsoa miten lapsilisän määrä kasvaa lasten määrän kasvaessa.

Opinnäytetyössä lapsilisällä on merkittävä osa lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista tutkiessa, koska kvantitatiivisessa tutkimuksessa mm. tutkittiin säästääkö perhe lapsilisän. Samaa aihetta on myös sivuttu opinnäytetyön kappaleessa kaksi.

Lapsivähennyksellä on pyritty korvaamaan lapsilisän leikkausta. Lapsivähennys on voimassa 2015–2018 ja se koskee vain pienituloisia perheitä. Lapsivähennys on henkilökohmainen vähennys, joka tehdään veroista. (Taloussuomi 2014.)

4.4 Kotihoidon tuki

Kotihoidon tuella tuetaan alle 3-vuotiaan lapsen hoitamista kotona. Kotihoidon tuki säästää yhteiskunnan varoja, kun lasta hoidetaan kotona. Lapsen ollessa päiväkodissa se maksaa kunnalle keskimäärin 1000 euroa kuukaudessa. Tästä vanhemmat maksavat korkeintaan noin 250 euroa riippuen kunnan määrittelemästä hoitomaksun enimmäismäärästä. (Uusi Suomi 2012.)

Kotihoidon tuki koostuu hoitorahasta, hoitolisästä ja kuntalisästä. Hoitoraha on kaikille sama riippumatta tuloista. Hoitolisää voi saada tuloista riippuen. Kuntalisä on kuntakohtainen, josta jokainen kunta päättää itse maksaako se sitä ja, jos maksaa kuinka paljon ja mitkä ovat edellytykset maksulle. (Kela 2015d.)

Kotihoidon tuen saamisen edellytykset:

- Alle 3-vuotias lapsi, jolla ei ole varattuna kunnallista hoitopaikkaa
- Yli 3-vuotias lapsi, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi, josta saadaan kotihoidon tukea
- adoptiolapsi (Kela 2015d.)

Hoitorahan suuruus on 342,53 € yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta. Hoitolisään vaikuttavat perheen tulot. Hoitolisä voi enintään olla 183,31 € kuukaudessa. Tämän lisäksi on myös mahdollista saada kuntalisää (Kela 2015e.)

Jos vanhempi päättääkin jäädä kotia hoitamaan lasta, on yleensä perheen taloudellinen tilanne sen verran tiukka, ettei silloin kotihoidon tukea voi säästää vaan se menee menojen kattamiseen.

4.5 Yhteenveto sijoittamisen näkökulmasta

Taulukon 3 mukaan progressiivista veroa menee 16 500 euron tuloista 8 euroa. Tulojen ollessa alle tämän, ei verolliselta mene valtion tuloverotusta. Sijoittajan on tärkeä ymmärtää verotuksen merkitys, koska hän pystyy verotuksen ymmärrettyään laskemaan paljon hänellä jää ylimääräisiä varoja sijoitettavaksi. Lisäksi sijoittaja pystyy miettimään kannattaako hänen esimerkiksi tehdä ylitöitä, jos tällöin hänen tulonsa nousevat seuraavalle tasolle valtion tuloverotuksessa.

Kunnallisveron osalta sijoittajan kannattaa tutkia kuntien kunnallisveroja esimerkiksi asuinpaikkansa suhteen. Esimerkiksi Pääkaupunkiseudulle muuttaessa kannattaa tutkia kunnallisveroja, koska Suomen pienin kunnallisvero vuonna 2015 on Kauniaisissa (16,5 %) kuin esimerkiksi Vantaan kunnallisvero- % on 19 %. Vero tekee ison loven sijoittajan varoihin, joten asuinpaikkakunnalla on merkitystä verotuksen takia.

Sijoittajan kannattaakin pohtia missä välissä on järkevä miettiä lasten hankkimista. Esimerkiksi opiskelijan kannattaa odottaa valmistumiseen, koska ammatin vaihtuminen on sellainen syy, jolloin äitiysraha voidaan määritellä lyhyen työtulon mukaan, jos henkilö voi

osoittaa, että työ olisi jatkunut 6kk ajan. Hyvänä esimerkkinä voisi pitää, jos tällainen henkilö saa heti vakituisen työpaikan, jonka seurauksena hän saisi huomattavasti paremman äitiyspäivärahan verrattuna minimipäivärahaan. (Kela 2015b.)

Sijoittajan kannalta on tärkeää nostaa esille, että arkipyhiltä ei makseta isyysrahaa. Isän kannattaakin olla töissä niin, että hän saa arkipyhiltä arkipyhäkorvaukset ja siirtää näin ollen isyysvapaata ajankohdalle, jossa ei ole arkipyhiä. Isyysvapaan voi aloittaa sinä päivänä, kun lapsi syntyy. Isyysvapaa tulee käyttää ennen kuin lapsi täyttää 2 vuotta, jos isä haluaa pitää isyysvapaata.

Vanhempien käydessä täyspäiväisesti töissä voi kotihoidon tukea saada käytännössä vain silloin, kun vanhemmat pystyvät sopimaan työvuorot siten, että hoitaminen onnistuu kotona esimerkiksi toisen ollessa vuorotöissä. Tällöin perhe hyötyy kotihoidon tuesta, koska se on perheelle ns. "ylimääräistä tuloa" eli sijoittajan näkökulmasta tällöin perhe pystyy hyötymään rahallisesti kotihoidon tuesta ja esim. sijoittamaan kotihoidon tuen.

5 Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen

Opinnäytetyön viidennessä luvussa avataan lapsiperheiden sijoittamista ja säästämistä yleisellä tasolla. Lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista käydään yleisesti läpi esimerkein ja esimerkkejä vertaillaan keskenään. Lisäksi kappaleessa nostetaan esiin eri vaihtoehtoihin liittyviä verotuksellisia seikkoja. Kappaleessa on käytetty lähteenä vero.fi-sivustoa ja hyödynnetty kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen vastauksia.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa paljastui, että vastaajat säästivät keskimäärin 100–200 euroa kuukaudessa. Suosituin säästökohde oli säästötili. Suosituin sijoituskohde oli rahastot. Kuviosta 4 pystyy huomaamaan, että lapsilisän laittaa säästöön kokonaan 7 vastaajaa. Osan lapsilisästä laittaa säästöön 11 vastaajaa. Eli 48 vastaajasta lapsilisää ei laita säästöön 30 vastaajaa, joka prosentteina 62,5 %.

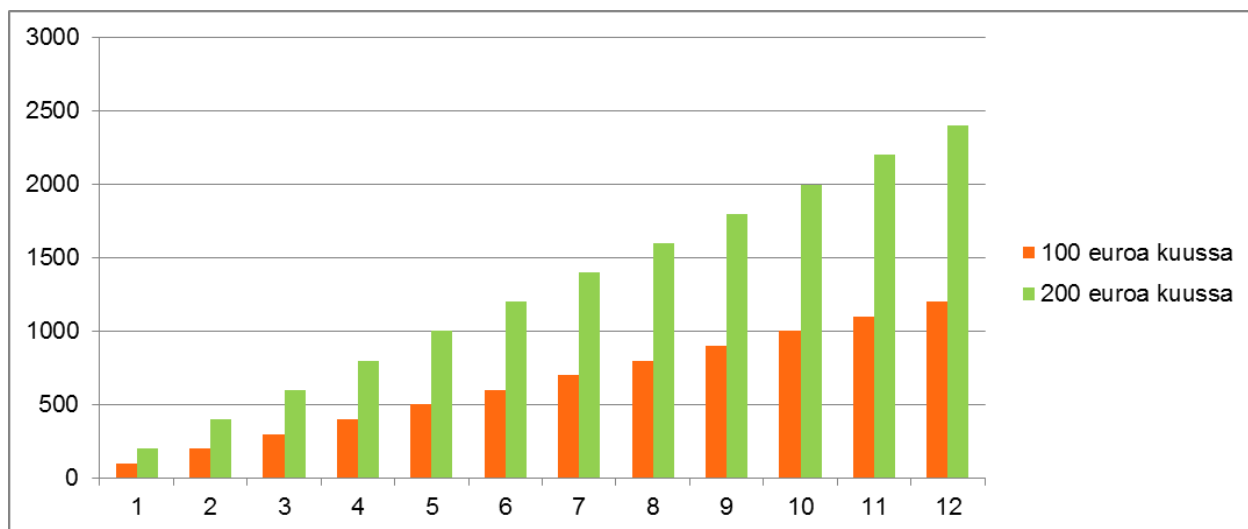
Kuvio 4. Lapsilisän säästäminen.

Vertaillessa saamiani vastauksiani Helsingin uutisten artikkeliin: Kuuden lapsen äiti: ”Lapsilisät säästöön - mahdotonta” voin todeta, että vastaajistani suhteellisen moni pystyy laittamaan ainakin osan lapsilisästä säästöön toisin kuin artikkelin mukaan, jossa kerrottiin, että suhteellisen moni ei säästä lapsilisää. Yhtenäistä artikkelilla ja tutkimuksellani oli, että suurin osa säästää säästötilille.

Tämän pohjalta päädyin tekemään esimerkkivertailuja 1 % ja 2 % koroille sekä 100 € ja 200 € säästösummille 17 vuoden aikana. Näiden pohjalta lukijan on helppo havainnollistaa miten 100 euron säästösumman lisääminen kuukaudessa vaikuttaa säästösumman

kertymiseen. Lukija pystyy havainnollistamaan myös miten 1 % ja 2 % korot vaikuttavat pitkällä tähtäimellä sijoitettavan summan kehittymiseen.

5.1 Esimerkit ja esimerkkien vertailua

Kuvio 5. Säästösumman vertailu 100€ vs. 200€.

Kuviosta 5 pystyy näkemään, että säästämällä 100 euroa kuukaudessa eli hieman enemmän kuin mitä lapsilisää maksetaan lapsesta, saadaan vuoden aikana säästettyä 1200 euroa. Jos säästösumman tuplaa on säästösumma huomattavasti korkeampi sen ollessa 2400 euroa. Säästäjän kannattaa aina miettiä, että ollessa pienikään mahdollisuus kannattaa säästää enemmän, koska pitkällä tähtäimellä summa kasvaa suureksi. Kuviossa ei ole otettu huomioon korkoa, joka muuttaa tilannetta vielä enemmän edullisemmaksi suuremman säästösumman kannalta.

Jaksollisten suoritusten alkuarvo	
Jakson korkokanta	1,00 %
Jaksoja	17
Suoritus	-1 268,25 €
Suoritusten ajankoh- ta	0
Suoritusten alkuarvo	23 374,4 €

Taulukko 5. 100 euron säästäminen kuukaudessa 1 % korkoiselle säästötillille 17 vuoden aikana.

Taulukosta 5 pystyy näkemään, että 100 euroa kasvaa kuukausittain tilille laitettaessa korkoa vuosittain. Moni aloittava sijoittaja tai säästäjä ei välttämättä huomaa otata huomi-

oon ilmiötä koronkorko, joka tuo merkittävän lisän lopulliselle säästösummalle. Koronkorko ilmiö tarkoittaa sitä, että aiemman vuoden aikana tilille kasvanut korko jatkaa kasvamista, joka kasvattaa entisestään säästösummaa.

Jaksollisten suoritusten alkuarvo	
Jakson korkokanta	2 %
Jaksoja	17
Suoritus	-1 341,21 €
Suoritusten ajankohta	0
Suoritusten alkuarvo	26 840,37 €

Taulukko 6. 100 euron säästäminen kuukaudessa 2 % korkoiselle säästötillille 17 vuoden aikana.

Taulukkoa 5 ja 6 vertaillen pystyy huomaamaan, että 1 % koron muutos on merkittävä jo vuoden aikana kertyville säästöille. Eli on merkittävä ero kertyvälle säästölle sijoittaako rahat 1 % säästötillille vai yrittääkö sen sijaan valita sijoituskohteen esim. matalan riskin rahaston, jonka keskimääräinen tuotto on 2 % luokkaa. Tietysti tällöin tulee myös ottaa huomioon rahaston kustannukset, mutta myös itse rahasto voi tuottaa yli tuon 2 %.

Taulukko 5 ja 6 on laskettu Excelin funktiolla tuleva.arvo. Ennen taulukkoa 5 ja 6 laskettiin yhden vuoden jaksollinen suoritus 100 euron suorituksella, jonka pohjalta saatiin taulukoihin 5 ja 6 selville suoritus summa.

5.2 Verotuksellisia seikkoja

Kvantitatiivisesta tutkimuksesta kävi esille, että osa säästää lapsille. Tämän vuoksi haluaisinkin nostaa sijoittajan näkökulmaa miettien olennaisia seikkoja esille verotukseen liittyen. Aiemmin opinnäytetyössä on esiin nostettu tuloverotuksellisia asioita, joten tässä kohdin haluan nostaa esiin perintöveroon ja lahjaveroon liittyviä seikkoja, jotka on hyvä ottaa huomioon.

Lahjavero on vero, jota joutuu maksaa, jos saa samalta lahjanantajalta kolmen vuoden aikana 4000 eurolla tai yli sen arvosta lahjoja. Myös ennakkoperinnöstä menee lahjavero. Ennakkoperintö otetaan huomioon myös sen lisäksi perintöverotuksessa. (Vero 2015b.)

Lahjaveron osalta on käytössä kaksi eri veroluokkaa. Ensimmäiseen veroluokkaan sisältyy lahjanantajan aviopuoliso, avopuoliso, joilla on yhteinen lapsi tai ex-aviopuoliso tai

entinen rekisteröity puoliso. Samaan veroluokkaan sisältyy myös ylenevä tai aleneva suorassa linjassa oleva sukulainen esim. äiti, lapsenlapsi tai esimerkiksi lahjanantajan aviomiehen suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen. Kaikki muut sukulaiset ja ei-sukulaiset kuuluvat verotusluokkaan kaksi. (Vero 2015c.)

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
4 000 – 17 000	100	8
17 000 – 50 000	1 140	11
50 000 – 200 000	4 770	14
200 000 – 1 000 000	25 770	17
1 000 000 -	161 770	20

Taulukko 7. 1. veroluokka. Lahjaveron määrä, kun lahja on saatu 1.1.2015 tai sen jälkeen (Vero 2015c.)

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
4 000 – 17 000	100	21
17 000 – 50 000	2 830	27
50 000 – 1 000 000	11 740	33
1 000 000 -	325 240	36

Taulukko 8. 2. veroluokka. Lahjaveron määrä, kun lahja on saatu 1.1.2015 tai sen jälkeen (Vero 2015c.)

Taulukosta 7 ja 8 pystyy näkemään, että lahjaveron määrä on huomattavasti korkeampi veroluokassa kaksi. Lapsiperheiden näkökulmasta lahjaveron maksetaan yleisimmissä tapauksissa veroluokan yksi mukaan esimerkiksi, kun lapselle annetaan lahjaksi yli 4000 euroa. Lapsiperhe voisi törmätä veroluokan kaksi verotukseen esimerkiksi tapauksessa, jossa kummi lahjoittaisi lapselle yli 200 euroa kuukausittain, jolloin lapsi joutuisi maksamaan veron lahjasta veroluokan kaksi mukaan.

Perintövero on nimensä mukaan perinnöstä perittävä vero. Perintöverossa on käytössä samanlaiset veroluokituksen määrittelyt sukulaisten osalta kuten myös lahjaverotuksessa, mutta poikkeuksena on, että perinnönjättäjän kihlakumppani, jolla on perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun avustukseen oikeus. (Vero 2014b.)

Perintöverotus on tänä vuonna (2015) kiristynyt viime vuodesta. Ensimmäisen veroluokan perintöveroprosentit nousivat aiemmista 7 %, 10 %, 13 %, 16 % ja 19 % prosentin verran eli nykyisin alin veroprosentti on 8 % ja ylin veroprosentti 20 %.

Toisen veroluokan sukulaisten määrittely on sama kuin lahjaveron toisen veroluokan sukulaisten määrittely. Toisen verotusluokan verotus muuttui myös vuoden takaisesta nousten 1 %. Nykyisin toisen verotusluokan veroprosentit ovat: 21 %, 27 %, 33 % ja 36 %.

Perintöveroa ei joudu maksamaan alle 20 000 euron perinnöistä. Perintöveron osalta lapsiperheet törmäävät siihen esimerkiksi isovanhemman kuoltua tai toisen vanhemman kuoltua. Perintöveron osalta verosuunnittelua voi tehdä, jos isovanhempi lahjoittaa kolmen vuoden välein esim. lapsenlapsilleen 3 999 euroa, koska tästä ei joudu maksamaan lahjaveroa. Tällöin jäljelle jäävän perinnön osuuskin pienenee, jolloin parhaimmassa tapauksessa voi olla, että siitä ei jää perintöveroa maksettavaksi.

Lahjaveron ja perintöveron pohjalta voidaankin todeta, että verosuunnittelu on tärkeää, jos haluaa välttyä ylimääräisiltä veroilta. Muita olennaisia asioita, joita lapsiperheiden on hyvä ottaa verotuksen kannalta huomioon, on osakkeiden myyminen vuoden aikana. Jos osakkeiden myynti jää alle 1000 euron vuodessa, ei tällöin joudu maksamaan mahdollisesta voitosta veroa.

6 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön kuudennessa luvussa avataan opinnäytetyössä käytettyä kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kappaleessa käsitellään tutkimuksen tavoitteita, kohderyhmää, reliabiliteettia ja validiteettiä sekä tuloksia.

Opinnäytetyössä suoritettiin kvantitatiivinen tutkimus sekä kvalitatiivinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus oli kyselytutkimus. Tutkimus tehtiin Webropol-työkalun avulla. Kvalitatiivinen tutkimus suoritettiin henkilökohtaisella haastattelulla sen jälkeen, kun haastattelija pystyi todentamaan haastateltavan perheen sijoitushalukkuuden.

Kvalitatiivisen tutkimuksen haastatteluun valittiin kolme erilaista haastateltavaa sen perusteella millainen haastateltavan perheen säästämis- ja sijoitushalukkuus olivat. Haastatteluun valittiin sijoitettava, säästävä ja ei sijoittava tai säästävä-haastateltava. Tähän pohjautuen tutkimuksessa pystyttiin todentamaan mitä tekijöitä on sijoitushalukkuuden taustalla. Kyselylomake löytyy liitteestä 2.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittiin perusjoukoksi määriteltyjä lapsiperheitä. Perusjoukoksi valittiin elokuussa 2012 lapsen saaneet lapsiperheet sekä joulukuussa 2015 lapsen saavat lapsiperheet. Tutkimuksessa tutkittiin perusjoukon sijoitushalukkuutta, sijoituskohteita, säästösummaa sekä mitä mielikuvia säästäminen ja sijoittaminen heissä herättävät. Kyseinen tutkimus toteutettiin Webropol-työkalun avulla. Kyselylomake löytyy liitteestä 1.

6.1 Tutkimuksen tavoitteet

Kvantitatiivisella tutkimuksella haluttiin selvittää, mitä lapsiperhe ajattelee säästämisestä ja sijoittamisesta, miten heidän perhe säästää tai sijoittaa sekä millaisiin kohteisiin lapsiperhe säästää tai sijoittaa. Tutkimuksella haluttiin selvittää myös säästääkö tai sijoittaako lapsiperhe lapsilisää, koska tällä hetkellä esillä on myös lapsilisän mahdollinen leikkaus.

Kvalitatiivisella haastattelulla haluttiin saada esiin sijoitushalukkuudeltaan erilaisten lapsiperheiden taustatekijöitä. Tutkimuksella pyrittiin vertaamaan miten haastateltava perhe kokee lapsilisän merkityksen ja vertaamaan näkemyksiä esillä oleviin artikkeleihin. Tutkimuksella haluttiin myös selvittää miten haastateltava perhe suhtautuu lapsilisän poistoon.

6.2 Kohderyhmä

Kvantitatiivisen tutkimuksen kohderyhmä on elokuussa 2012 lapsen saaneet lapsiperheet sekä joulukuussa 2015 lapsen saavat lapsiperheet. Kohderyhmä on valittu satunnaisesti pääosin sosiaalisen median avulla sekä opinnäytetyön tekijän lähipiiriä hyödyntäen. Kohderyhmä tavoitettiin sähköisen linkin kautta, joka oli kaikille vastaajille sama.

Kysely lähetettiin 80 henkilölle. Vastauksia saatiin 48 kappaletta. Kysely lähetettiin lapsiperheiden äideille, joten tämän osalta vastauksen painottuu sukupuoleltaan naisten vastauksiksi.

Haastattelun osalta haastateltavaksi otettiin taustoittamisen jälkeen: säästävä ja sijoittava lapsiperhe, pelkästään säästävä lapsiperhe sekä ei-sijoittava tai säästävä lapsiperhe. Tämän pohjalta pystyttiin vertailemaan mitkä asiat vaikuttavat säästämis- ja sijoitushalukkuuden taustalla ja päätösten teossa. Nämä haastattelut olivat arvokkaita näkemyksiä erilaisesta sijoittajakäyttäytymisestä, joka antoi opinnäytetyölle arvokasta lisätietoa.

Haastattelut suoritettiin sähköpostitse, jolloin vastaaja pystyi ensin tutustumaan kysymyksiin ja sen jälkeen mietinnän jälkeen vastaamaan, jolloin pystyi antamaan kattavimmat vastaukset kuin ne olisivat olleet esim. puhelimitse saatavissa. Sähköposteihin vastattiin viikon sisällä niiden lähettämisestä. Haastateltavat halusivat pysyä anonyymina, jonka vuoksi tuloksia tutkitaan edellä mainitun jaottelun perusteella:

- Sijoittava ja säästävä perhe
- Säästävä perhe
- Ei-sijoittava tai säästävä perhe

6.3 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksessa haluttiin saada luotettavia vastauksia tutkimuksessa oleviin pää- ja alakysymyksiin. Tämän takia on tärkeä tutkia tutkimuksen reliabiliteettia eli luotettavuutta. Toinen tärkeä tutkimuksen analysointiin liittyvä käsite on validius eli pätevyys. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231.)

Luotettavuus

Reliabiliteetti eli luotettavuus kuvaa tutkimustulosten tarkkuutta. Reliabiliteetti on todennettavissa esimerkiksi, kun kaksi arvioijaa päätyy samaan tulokseen tai, kun tutkimus toteutetaan samalla vastaajalle uudestaan ja saadaan samat vastaukset. (Hirsjärvi yms. 2009, 231).

Näin olleen puutteellinen reliabiliteetti voi johtua esim. satunnaisvirheistä, kuten otantatutkimus tai vastausten analysoijan mittaus- tai käsittelyvirheistä. Kysely toteutettiin kokonaistutkimuksena, joten tutkimuksessa ei ole otantavirheitä. Perusjoukosta valittiin otos, jolle tämä kokonaistutkimus toteutettiin.

Vastauksissa kaikki vastauksen sisältyivät perusjoukon ikähaitariin, jonka osalta voidaan todeta, että tutkimus edustaa koko perusjoukkoa. Kyselyn lähettäminen perheiden äideille aiheutti sen, että kyselyyn vastanneet olivat yhtä lukuun ottamatta naisia. Tämä ei kuitenkaan väärennä tutkimusta, koska kyselyssä paneuduttiin perheiden säästämiseen ja sijoittamiseen, jonka kannalta kysymyksiin pystyy vastamaan kumpi tahansa perheen vanhemmista. Kyselyn suurin edustava joukko oli 25–29-vuotias nainen.

Vastausprosentin osalta saavutettiin tavoite. Vastausprosenttiin on suoraan vaikuttanut sähköinen kyselylinkki ja sen kautta kyselyn helppo, vaivaton ja nopea vastaaminen. Vastausprosentin yltäessä yli tavoitteen voidaan todeta myös, että aihe on ajankohtainen ja kiinnostava kohderyhmän mielestä.

Kyselyssä oli kolme täysin avointa kysymys.

- Kuinka paljon säästätte tai sijoitatte kuukaudessa?
- Mitä varten säästätte tai sijoitatte?
- Voit lopuksi vielä kertoa mielipiteitäsi, ajatuksia ja/tai kokemuksia säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen

Vastauksia näihin avoimiin kysymyksiin saatiin kaiken kaikkiaan 33,32 ja 10 kappaletta. Kysymysten korkeat vastausprosentit lisää tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä. Kysely oli luotu helpommiksi, nopeaksi ja yksinkertaiseksi, jonka takia vastaaminen ei vaatinut aiheesta suurta tietämystä aiemmin.

Tutkimus toteutettiin Webropol-työkalun avulla. Kyselyä pystytään hyödyntämään myös tulevaisuudessa helposti tämän vuoksi. Tutkimuksessa on kuitenkin joitakin seikkoja, joita ei voitu valvoa. Tällaisia ovat esimerkiksi, että kyselyyn pystyi sama vastaaja vastaamaan useamman kerran. Kyselyn sähköisenlinkin saatteen mukana laitettiin kyselyn tekijän yhteystiedot, jos täyttämisen, jonkin kysymyksen suhteen halusi lisäapua. Yhteydenottoja ei kuitenkaan tullut yhtään, jonka vuoksi voidaan todeta kyselyn olleen selkeä.

Kvalitatiivinen tutkimus suoritettiin sähköpostihaastettuna taustakartoittamisen pohjalta. Sähköpostiviesteihin saatiin vastauksen viikon sisällä kysymysten lähettämisestä. Haastattelu sisälsi viisi yksilöityä kysymystä. Yksilöidyt kysymykset oli laadittu tiedetyn tausta perusteella, jolloin kysymysten asettelu pystyttiin kohdentamaan vastaajan taustaa vastaavaksi. Haastattelu lomake löytyy liitteestä 2.

Pätevyys

Validius eli pätevyys on toinen tutkimuksen arviointiin liittyvä käsite. Pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että voidaanko tutkimuksella mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Eli saadaanko tutkimuskysymysten avulla vastauksia tutkimusongelmaan. (Hirsjärvi yms. 2009, 231.)

Epäpätevyys tutkimuksessa ilmenee systemaattisina virheinä. Näitä systemaattisia virheitä ovat esimerkiksi kato, valehtelu, asioiden kaunistelu tai vähättely. Tutkimuksen luotettavuus käy esiin sillä, että onko vastaukset uskottavia ja vakuuttavia (Hirsjärvi yms. 2009,437).

Opinnäytetyön kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytettiin tutkimusmenetelmänä kokonais-tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin Webropol-työkalun avulla. Kyselyssä oli monivalintakysymyksiä, valintakysymyksiä ja kolme avointa kysymystä. Joissakin monivalintakysymyksissä ja valintakysymyksissä pystyi lisäämään myös oman vaihtoehdon. Kysymykset oli aseteltu niin, etteivät ne olleet johdattelevia.

Kvantitatiivisen kyselyn tulokset ovat suuntaa antavia, koska kyseessä on suhteellisen pieni perusjoukko, jolla kysely tavoitettiin. Tulokset ovat kuitenkin täysin valideja ja vastauksien kautta saatiin paljon oleellista tietoa opinnäytetyön aiheeseen liittyen. Kysely oli toteutettu niin, että sen avulla pystyttiin vastaamaan tutkimuksen pääongelmaan ja alaongelmiin.

Kvantitatiiviseen tutkimukseen saatiin 48 vastausta. Taustoittavia kysymyksiä oli sukupuolen ja iän kysymykset, joilla haluttiin kartoittaa tietoja perusvastaajasta. Muut kysymykset keskittyivät opinnäytetyön aiheeseen, jotka pyrittiin muotoilemaan niin, että niillä saatiin vastauksia tutkimuksen pää- ja alakysymyksiin.

Kvantitatiivisen tutkimuksen osalta kyseessä oli kokonaistutkimus. Eli koko vastaajajoukko, jolle kysely lähetettiin, tutkittiin. Tämän seurauksena otantavirheitä ei tutkimuksessa ole. Tarkkaa vastausprosenttia ei ole tiedossa, koska sähköisen kyselyn takia ei ole varmaa tavoittiko kysely annetussa ajassa ihmiset, joille kysely lähetettiin.

Kysely lähetettiin kahdeksallekymmenelle henkilölle, joista neljäkymmentäkahdeksan vastasi kyselyyn. Kyselyyn haluttiin saada vähintään puolet vastauksia kahdeksastakymmenestä eli neljäkymmentä kappaletta. Tämä tavoite saavutettiin.

Pätevyyttä tarkastaessa voidaan todeta, että tutkimus on pätevä perustuen vastausten määrään, tutkimusmenetelmän valintaan ja kykyyn antaa vastauksia tutkimuskysymyksiin.

6.4 Tulokset

Tutkimuksen voidaan todeta saavuttaneen pätevyyden 48 vastauksella. Webropol-työkalun vuoksi voidaan todeta, että tutkimus oli luotettava. Tutkimus toteutettiin ajanjaksoilla 16.8–23.8.2015. Tutkimuksen tuloksia käsitellään tarkemmin seuraavassa kappalessa paneutuen niihin yksityiskohtaisemmin.

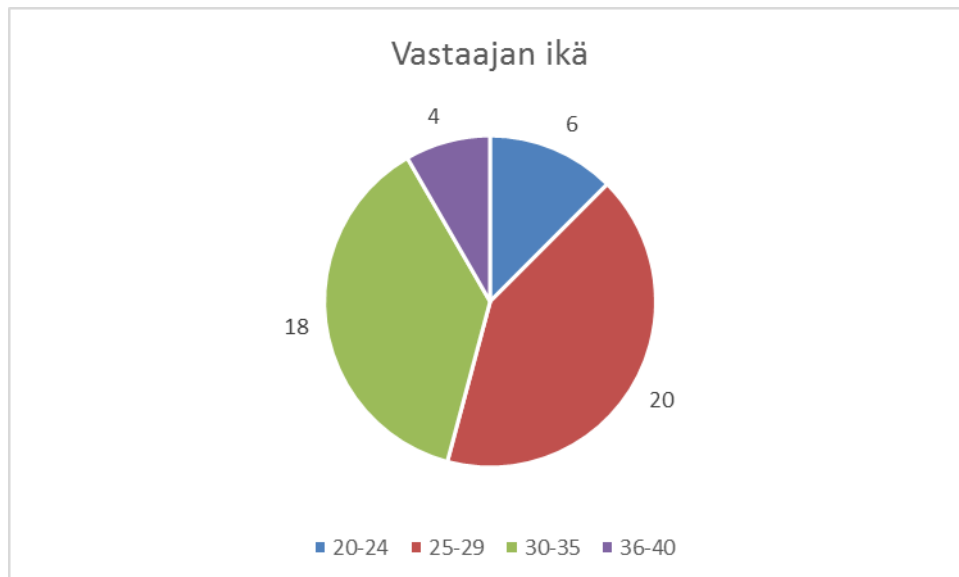
Kvantitatiivisen kyselytutkimuksen vastaukset analysoitiin Webropolin ristiintaulukointityökalua hyödyntäen. Siitä saatiin suoraan sata, joka pystyttiin muokkaamaan tarkoituksia vastaavaksi Microsoft Office Excel-ohjelmalla. Excelissä pystyttiin laskemaan painotettuja keskiarvoja ja keskihajontaa. Lisäksi Excelin avulla pystyttiin muokkaamaan kuviointeja analysoijan haluamanlaiseksi.

Kvalitatiivisen tutkimuksen osalta vastauksia on hyödynnetty opinnäytetyön eri osioissa. Näiden vastauksien hyödyntämisestä on saatu paremmin irti, kun vastauksia on pystytty hyödyntämään empiirisen osion osioissa.

7 Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset

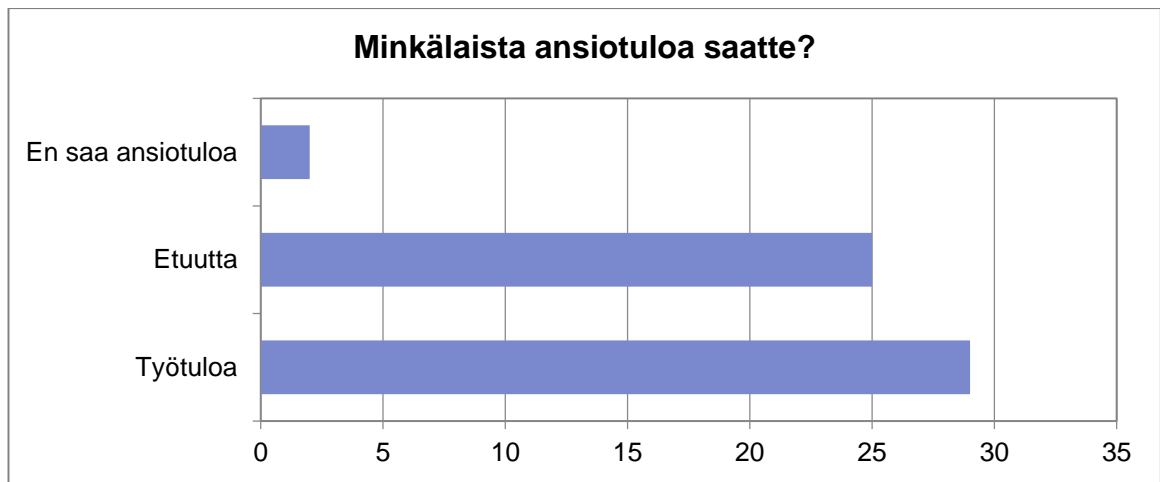
Seitsemännessä kappaleessa esitellään kyselytutkimuksen analysoidut tulokset, joiden kautta lukija saa käsityksen lapsiperheiden säästämisestä ja sijoittamisesta tällä hetkellä. Kyselyssä demografiseksi tekijäksi valikoitui sukupuoli. Tällä haluttiin kartuttaa saavuttaako kysely vastaanottajan itsensä vai keskustellaanko aiheesta perheen kesken, jolloin myös miehellä on mahdollisuus vastata kyselyyn. Kyselyn osalta voidaan todeta, että vastaajista yksi oli mies, joten kyselyn ei voida todeta saavuttaneet itse koko perhettä, koska suurin osa vastaajista oli naisia.

Riippuvuustekijää miettien tutkimuksessa halutaan nostaa esille vastaajien ikäjakauma ja sen kautta analysoida annettuja vastauksia. Kysely lähetettiin 80 henkilölle, joista 48 vastasi kyselyyn. Vastauksia oli tavoitteena saada 40 kappaletta, joka saavutettiin hienosti. Kuvio 6 pystyy näkemään tarkemmin vastaajien ikäjakauman.

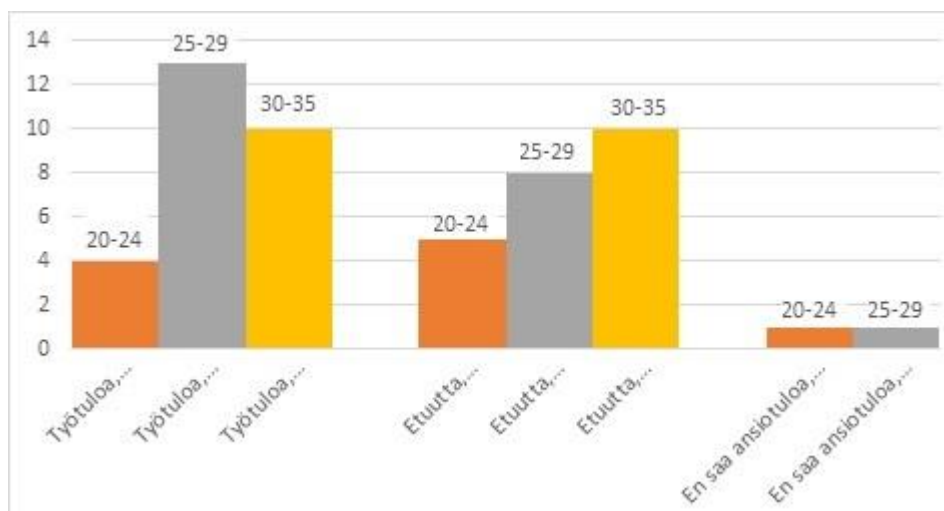
Kuvio 6. Vastaajien ikäjakauma.

Prosentteina vastausprosentit olivat nuorimmasta vanhimpaan ikäryhmään: 12,5 %, 41,5 %, 37,5 % ja 8,5 %. Kvantitatiivisen tutkimuksen kaikki vastaukset on nähtävillä liitteessä 4.

Kuvio 7. Ansiotulojen saaminen.

Kyselyssä nostettiin esiin myös vastaajien ansiotulot. Vastaajista kaksi ei saanut minkäänlaista ansiotuloa. Tällainen tilanne on mahdollinen esimerkiksi, jos vastaajalla on menossa karenssi työstä kieltäytymisen seurauksena. Tutkimuksessa haluttiin kartoittaa ansiotulolajin riippuvuutta säästämissummaan. Osa vastaajista on saanut sekä työtuloa ja etuutta.

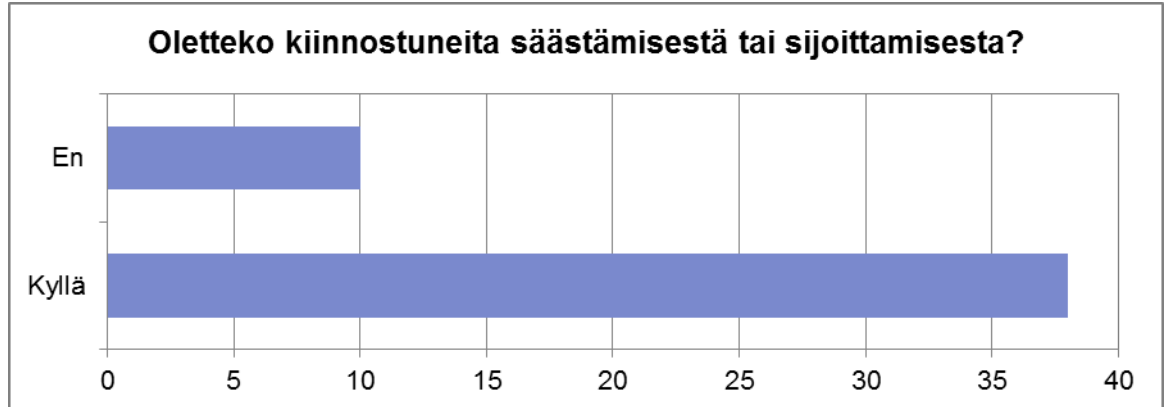

Kuvio 8. Ansiotulojen saaminen ikäjakaumittain.

Ansiotulolajikkeiden tutkimisessa ikäjakaumittain huomataan, ettei siinä ole merkittäviä eroja. Kyseinen kysymys oli monivalintakysymys, jolloin vastaaja pystyi vastaamaan kummankin työtulon ja etuuden. Käytännössä perhe, jossa on jo entuudestaan lapsia saa etuuksia kuten lapsilisää, joka selittää sen miksi ansiotuloja saajat saavat myös etuutta.

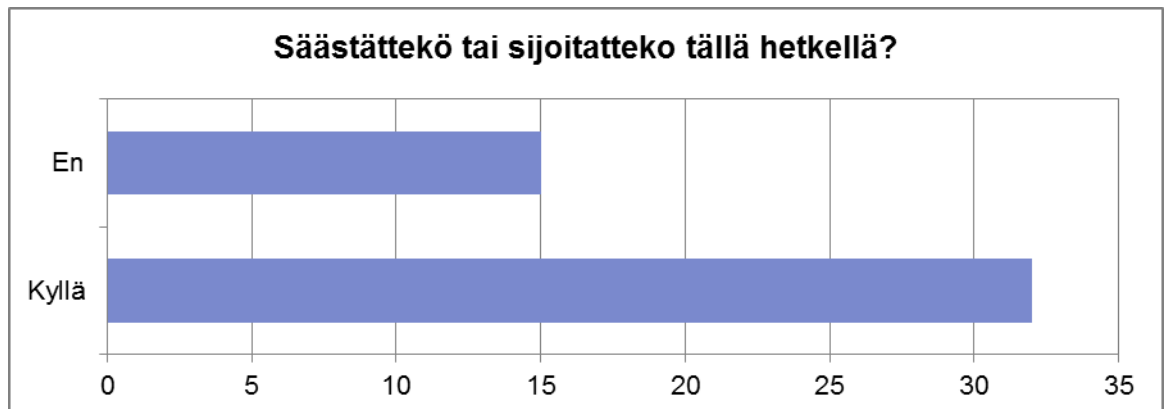
7.1 Sijoittamishalukkuus ja sen taustatekijät

Kyselyssä haluttiin selvittää vastaajien sijoittamishalukkuutta ja sen taustatekijöitä. Sijoitushalukkuuden osalta kysyttiin: Oletteko kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta sekä sijoitatteko tai säästättekö tällä hetkellä.

Kuvio 9. Kiinnostuneisuus säästämisestä ja sijoittamisesta.

Huolestuttavaa tutkimuksessa oli, että 10 vastaajaa ei ollut ollenkaan kiinnostunut säästämisestä tai sijoittamisesta. Nämä samat kymmenen vastaajaa ei myöskään säästänyt tai sijoittanut. Äkillinen taloustilanteen heikentäminen voisi romuttaa tällaisten ihmisten talouden, koska heillä ei ole olemassa ns. puskurirahastoja eli säästöjä pahan päivän varalle.

Kuvio 10. Säästäminen ja sijoittaminen tällä hetkellä.

Säästämistä ja sijoittamista mitattuna tällä hetkellä 15 vastaajaa 48 ei sijoittanut tai säästänyt ollenkaan. Näistä vastaajista kuitenkin viittä vastaajaa, joka ei vielä säästänyt tai sijoittanut oli kiinnostunut aiheesta, joka oli positiivinen huomio tuloksia analysoidessa.

Tutkimus osoitti, että sijoitus ja säästämishalukkuus ovat suhteellisen korkeaa. Tämän hetkiseen säästämiseen ja sijoittamiseen vaikutti ansiotulolajikkeen laatu. Työtuloa saavat säästivät enemmän mitä etuutta saavat. Työtuloa sai 18 vastaajaa, joista viisi ei säästänyt tai sijoittanut tällä hetkellä. Etuutta saavista 13 säästi ja sijoitti tällä hetkellä 24 vastaajasta. Näissä etuutta saavissa vastaajissa on mukana myös työtuloja saavia henkilöitä.

Vastaajilta kysyttiin sijoitushalukkuuden osalta avoin kysymys: Mitä varten sijoitatte tai säästätte. Useampi vastaajista vastasi, että pahan päivän varalle. Esiin nousi myös muita mielenkiintoisia vastauksia:

- asuntoa varten
- häitä varten
- vauvaa varten
- lapsille tulevaisuutta varten
- matkaa varten
- hemmotteluun
- hoitovapaaseen

Tästä voidaankin todeta, että vastaajat miettivät säästämistä ja sijoittamista pitkällä tähtäimellä. He osaavat varautua tulojen tippumiseen, jolloin säästämällä ja sijoittamisella on pystytty turvaamaan elintaso väliaikaisesti siihen asti, kun säästöt riittävät.

7.2 Sijoitettavan varallisuuden määrä

Kuukausittaista sijoitettavaa määrää kartutettiin kysymyksellä: Kuinka paljon säästätte tai sijoitatte kuukaudessa. Kuukausittaisen säästösumman haitari oli merkittävän suuri. Pienin sijoitus oli 20 euroa ja suurin 600 euroa, jota vastaajat sijoittivat kuukausittain.

Kysymys oli avoin kysymys, jonka seurauksena osa vastaajista ei sijoittanut joka kuukausi lainkaan. Yleisin sijoitettava kuukausimäärä oli 100–200 euroa. Sijoitettavaan summaan vaikutti se saiko kyseinen vastaaja työtuloa lainkaan. Kuukausisumman määrällä mitattuna, työtuloa saavat sijoittivat suurempia summia kuin pelkkää etuutta saavat vastaajat.

7.3 Mielikuvat säästämisestä ja sijoittamisesta

Mielikuvaa säästämisestä ja sijoittamisesta kartutettiin monivalintakysymyksellä. Vastaaja pystyi valitsemaan useamman sopivan adjektiivin vastauksista ja hänellä oli myös mahdollista kirjoittaa oma vastaus. Vastausvaihtoehtoina olivat:

- Vaivatonta
- Hankalaa
- Hyödytöntä
- Tuottavaa
- Houkuttelevaa
- Kiinnostavaa
- Epäselvää
- Selvää
- Hyödyllistä
- Jotakin muuta

31 vastaajaa koki, että se on hyödyllistä. Muut eniten vastauksia keränneet vastaukset olivat suuruus järjestyksessä: vaivatonta (11 kpl), houkuttelevaa (11 kpl), tuottavaa (10 kpl) ja kiinnostavaa (10 kpl). Säästämisen ja sijoittamisen voidaan näin ollen todeta herättävän vastaajissa positiivisia kuvia.

7.4 Avoimet kysymykset

Kyselyn lopuksi vastaajilla oli mahdollista vastata avoimeen kysymykseen. Avoimeen kysymykseen vastasi kymmenen vastaajaa. Avoin kysymys: Voit lopuksi vielä kertoa mielipiteitäsi, ajatuksia ja/tai kokemuksia säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen.

- Automaattinen tilisiirto palkkapäivänä tekee säästämisestä yllättävän helppoa ja vaivatonta. Rahaa säästyy ikäänkuin huomaamatta.
- Sijoittaminen on se osa-alue jossa olemme aivan hukassa. Siitä meillä ei ole mitään tietoa.
- Olen viime aikoina alkanut sijoittaa rahastoihin. Pienikuluihin rahastoihin sijoittaminen tuntuu jo melko helpolta, mutta vielä tarvitsisi rohkeutta ja aikaa suoriin osakesijoituksiin. Myös muut sijoittamisen ja säästämisen muodot ovat vähän tunteuttomampia ja toimintalogiikka vaatisi perehtymistä.

- Rahaa on helppo laittaa säästöön, mutta jos aikoo saada rahoille tuottoa edes inflaation verran, tuntuu vaihtoehtojen miettiminen hankalalta.
- Nyt hoitovapaalla omista rahoista ei juuri liikene säästöön, mutta töissä ollessa taas enemmän.
- Koen, että säästäminen on vaivatonta kun taas sijoittaminen epäselvää.
- Miehen palkalla ja kotihoidontuella elämme tällä hetkellä. Joulukuussa on laskettu aika. Tässä rahatilanteessa meillä ei ole mahdollisuutta säästää vaan pikemminkin otamme myös säästöistä. Odotan että pääsen töihin niin pystymme taas säästämään.
- Olen tällä hetkellä lasten kanssa kotona, joten kaikki menee kädestä suuhun. Työhön paluun jälkeen on tarkoitus aloittaa säästäminen ja mahdollisesti myös sijoittaminen.
- Koen säästämisen hyödylliseksi ja se tapahtuu vähän niinkuin automaattisesti. Olen jo lapsena säästänyt ahkerasti joko muuten vain tai ostaakseni jonkin isomman ja kalliimman lelun. Siitä asti olen säästänyt aina kuin mahdollista
- Säästämisen ja sijoittamisen aloittaminen on vaikeaa ja haastavaa. Aina tuntuu että ei ole koskaan sopiva aika aloittaa koska talous tuntuu koko ajan olevan tiukalla. Haluaisin säästää enemmän!

Vastauksista käy selville, että eri elämän tilanteissa ihmiset säästävät ja sijoittavat eri tavalla. Lapsuus vaikuttaa myös sijoitusnormeihin. Sijoittaminen säästötilille koettiin helpoksi, mutta sijoittaminen on haasteellisempaa.

Tämän pohjalta voidaan todeta, että sijoittaminen koetaan hankalaksi ja epäselväksi asiaksi. Sijoittaminen on aikaa vievää, koska sijoituskohteita on monia erilaisia. Säästäminen käytännössä tarkoittaa, että raha jätetään käyttötilille tai siirretään säästötilille syrjään.

Tämä on hieman harmi, koska nämä kyseiset säästäjät olisivat potentiaalisia sijoittajia, jos heillä olisi hieman enemmän aikaa perehtyä sijoittamiseen ja uskallusta ottaa riskiä. Tällä hetkellä heidän säästönsä ei juuri kasva, kun taas sijoittamalla esim. osakkeisiin voisi tuotto olla merkittävästi suurempi.

Tämän pohjalta voin todeta, että opinnäytetyötäni pystyisi hyvin hyödyntämään kohde-markkinoinnissa nimenomaan opinnäytetyöni kohderyhmälle. He saisivat yleisimmistä sijoitusinstrumenteista yleiskäsityksen sekä pystyisivät perehtymään verotuksellisiin seikkoihin. Opinnäytetyöni toimisi hyvin oppaana aloittavalla lapsiperheelle, joka on kiinnostunut sijoittamisesta, mutta ei ole saanut jostain syystä aikaiseksi aloittaa sijoittamista vielä.

8 Opinnäytetyön tulokset

Kvantitatiivisella tutkimuksella saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Kvalitatiivinen tutkimus auttoi taustoittamaan tutkimuskysymyksien taustalla olevia tekijöitä, jotka antoivat opinnäytetyöhön toisenlaisen näkökulman. Kyselyt ylittivät odotukset ja niistä saatu tieto rikastutti opinnäytetyön sisältöä.

Opinnäytetyön kahdeksannessa kappaleessa esitellään opinnäytetyön yhteenveto lapsiperheiden tämän hetkisestä tilanteesta säästämisen ja sijoittamiseen nojautuen. Samalla tuodaan esiin pohdintaa ja nostetaan esille tulevaisuuden näkymiä lapsiperheiden taloudellisesta tilanteesta.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ilmeni, että kaksi perhettä kolmesta säästää lapsilisän. Kolmas perhe ei pysty säästämään eikä koe sitä tarpeelliseksi, koska tulot tarvitaan kattamaan menoja ja säästäminen itsessään on vieras ajatus. Kolmas perhe ei myöskään koe, että säästämisestä olisi hyötyä, koska säästöihin joutuisi kuitenkin kajoamaan jossain vaiheessa.

Pearsonin korrelaatiokertoimilla voidaan tutkia kahden muuttujan riippuvuutta eli tässä tapauksessa kuinka riippuvaisia kaksi kysymystä on toisistaan. Kvantitatiivisen kyselyn vastauksista voidaan todeta, että joidenkin kysymyksien osalta oli havaittavissa riippuvaisuutta. Katso korrelaatiomatriisi liite 3.

Jonkin verran positiivista lineaarista riippuvaisuutta (0,54) oli kysymysten: "4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta?" ja "5. Säästättekö tai sijoitatteko tällä hetkellä?" välillä.

Jonkin verran negatiivista lineaarista riippuvuutta (-0,33) oli kysymysten: "4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta?" ja "9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?" välillä. Hieman enemmän negatiivista lineaarista riippuvuutta (-0,44) oli kysymysten: "5. Säästättekö tai sijoitatteko tällä hetkellä?" ja "9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?" välillä. Näistä voidaan päätellä, että ne jotka säästävät ja sijoittavat jo, ovat myös kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta.

Vastaajien mielikuvaa säästämisestä ja sijoittamisesta tutkittiin kvantitatiivisessa kyselyssä monivalintakysymyksellä, johon vastaaja pystyi valitsemaan useita vaihtoehtoja tai kirjoittamaan oman vastauksensa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kävi ilmi, että vastaajat kokivat säästämisen ja sijoittamisen hyödyllisenä. Muita suosittuja vastauksia olivat, että

vastaajat kokevat säästämisen ja sijoittamisen olevan vaivatonta, tuottavaa, houkuttelevaa, kiinnostavaa ja epäselvää.

Khiin neliö testillä määritellään p-arvo, jolla saadaan vastaus seuraavaan kysymykseen: *Kuinka todennäköistä on saada havaitun suuruinen tai vielä suurempi khiin neliö - testimuuttujan arvo ilman riippuvuutta tai eroa perusjoukossa? (Taanila 23.8.2015.)*

Säästämis- ja sijoitushalukkuutta ja säästämistä ja sijoittamista tällä hetkellä välistä korrelaatiota tutkittiin khiin neliö testin avulla, jonka p-arvoksi saatiin 0.00. Tämä tarkoittaa, että tulos on tilastollisesti merkittävä. Tutkiessa säästämistä ja sijoittamista tällä hetkellä ja millaisiin kohteisiin säästät tai sijoitat tällä hetkellä, välistä korrelaatiota saatiin p-arvoksi 0.00, joka on myös tilastollisesti merkittävä. P-arvoksi saatiin 0.02 tutkiessa säästämistä ja sijoittamista tällä hetkellä ja oletteko kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta välistä korrelaatiota. Eli näiden osalta tulosten voidaan sanoa olevan luotettavia. Katso liitteestä 7 tarkemmin eritellyt kysymykset ja p-arvot.

8.1 Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen kuukausittain

Lapsiperheiden säästämissummat erosivat toisistaan merkittävästi. Jotkut eivät säästäneet ollenkaan ja parhaimmassa tapauksessa pystyttiin säästämään jopa 600 euroa kuukaudessa. Vastauksista kävi ilmi, että ihmiset säästivät taloudellisesti hyvinä aikoina, jotta he pystyivät turvaamaan taloudellisen tilanteensa huonommilla talousajoilla.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa säästämissummat olivat 200 euroa ja 500 euroa kuukaudessa. Kvalitatiivisen tutkimuksen säästämissummat tukevat näin ollen kvantitatiivisen tutkimuksen vastauksia, koska summat sisältyvät kvantitatiivisen tutkimuksen säästösumma haitariin.

8.2 Lapsiperheiden mielikuvat säästämisestä ja sijoittamisesta

Kvantitatiivisessa tutkimuksessani paljastui, että lapsiperheillä olisi kiinnostusta sijoittaa, mutta he kokevat sijoittamisen epäselväksi asiaksi. Säästämisen suhteen tutkimus paljasti positiivisen yllätyksen, koska suhteellisen moni vastaajista säästi. Taustalla oli, että he kokivat säästämisen helpoksi ja vaivattomaksi.

Moni lapsiperhe oli nostonut vastauksissaan esille, että he säästävät pahan päivän varalle. Näin ollen lapsiperheet osaavat varautua taloudellisen tilanteen muutokseen. Lapsiperheiden etuus asiat ovat viime aikoina olleet uutisissa. On uutisoitu mm. yhteiskuntasopimuksen kaaduttua, että lapsilisää leikattaisiin. Tutkimustuloksia vertaillen tähän tie-

toon, uskon lapsiperheiden osaavat paremmin varautua myös yhteiskunnallisiin muutoksiin.

8.3 Lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen tulevaisuuden näkymät

Lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen tulevaisuuden näkymät näyttävät valoisilta, jos he jatkavat säästämistä ja sijoittamista samalla tavalla. Mahdolliset leikkaukset ansiotuloihin ja erityisesti etuuksiin kuitenkin voivat vähentää sijoitushalukkuutta, koska tällöin menojen karsiminen äkillisesti voi olla haastavaa.

Etuuksien osalta erityisen huolestuttavaa on tällä hetkellä mahdolliset leikkaukset, koska yhteiskuntasopimusta ei saatu syntymään. Valtiomme velkaantuu kovaa kyytiä, jonka vuoksi tulonsiirtojen leikkaukset ovat leikkauslistalla. Tällä on suora vaikutus lapsiperheiden etuuksiin esim. lapsilisään. Osa vastaajista säästi lapsilisän lapselle, joten sen leikkauksella on suora vaikutus kuukausittaiseen säästösummaan. Myös muut mahdolliset leikkaukset kuten kotihoidon tuen rajaaminen äidille ja isälle voi aiheuttaa sen, että kuntien menot kasvavat, koska kaikilla perheillä ei ole taloudellisesti mahdollista, että isä jäisi kotiin hoitamaan lapsia kotihoidon tuella.

8.4 Yhteenveto ja oma pohdinta

Tutkimukset onnistuttiin tuottamaan puolueettomasti ja toisistaan riippumatta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytettiin samanlaisia kysymyksiä kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, mutta tutkimuksen painopiste oli vastauksien taustalla vaikuttavista tekijöistä. Taustatekijöistä saatiin selville, että säästämiseen ja sijoittamiseen vaikuttaa merkittävästi perheiden: omat taustat, tulot, työtilanne ja omakohtaiset kokemukset säästämisestä ja sijoittamisesta. Samanlaisia asioita pystyttiin huomaamaan myös kvantitatiivisesta tutkimuksesta.

Tulosten pohjalta voin todeta, että lapsiperheet säästävät ahkerasti. Sijoittamiseen heillä olisi halukkuutta, mutta he eivät kuitenkaan ole uskaltaneet alkaa sijoittaa. Heidän sijoitushalukkuuttaan voitaisiin tukea kohdentamalla markkinointia sijoittamisen tiimoilta heille. Erilaiset helppolukuiset materiaalit saisivat heidän mielenkiintonsa heräämään. Tärkeää olisi kuitenkin tehdä markkinointi selkeäkieliseksi ja helposti lähestyttäväksi. Jos lapsiperhe yhtään epäröi alkaa sijoittaa, voisi koko markkinointi kaatua siihen. Sijoitusinnostuksen myötä saataisiin myös lapsiperheille lisää tuloja, jolla olisi suora vaikutus heidän ostoksiinsa, jos he välillä nostaisivat sijoituksia ja laittaisivat niistä saatavat rahat kulutukseen. Tällä saataisiin kasvua bruttokansantuotteeseemme ja se edistäisi sen myötä myös kansantaloutemme kasvua.

Opinnäytetyön tekeminen prosessina on ollut mielenkiintoinen ja opettava. Opinnäytetyön myötä olen oppinut opinnäytetyön aiheen asioista paljon lisää, mutta olen voinut myös jo oppimaani hyödyntämään menestyksekkäästi opinnäytetyössäni. Opinnäytetyöni aloitettua aihe oli ajankohtainen, mutta prosessin aikana sen ajankohtaisuus on kasvanut entisestään kaatuneen yhteiskuntaneuvottelujen takia.

Koen, että opinnäytetyölläni olisi arvokasta painoarvoa miettien lapsiperheiden hyödyntämätöntä potentiaalia sijoittamisen suhteen. Pankit pystyisivät hyödyntämään tutkimustuloksia ja kohdentamaan paremmin markkinointia lapsiperheiden sijoittamiseen. Monikin olisi siihen valmis, mutta jokin heitä vielä estää aloittamasta sijoittamista.

Kansantalouden näkökulmaa pohtien opinnäytetyöstäni saa irti, kun pystyy tutkimaan tuloksista miten esimerkiksi mahdollinen lapsilisän leikkaaminen vaikuttaa lapsiperheiden ostovoimaan tai heidän taloudelliseen tilanteeseensa. Lapsiperheille tämä opinnäytetyö toimisi hyvänä käsikirjana, jolloin he saisivat heitä koskevaa ja kiinnostavaa tietoa aiheesta irti. Ehkä he tämän pohjalta uskaltaisivatkin alkamaan sijoittamaan.

Tätä opinnäytetyötä pystyisi jatkamaan kehittämissuhteen, jos sama kyselytutkimus tuotettaisiin muutaman vuoden päästä ja verrattaisiin tuloksia. Muutamassa vuodessa ehtii tapahtua kansantaloudessamme suuriakin muutoksia, joilla voi olla pitkällä tähtäimellä suuri vaikutus lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen. Jatkotoimenpiteenä tätä opinnäytetyötä voisi jatkaa lisäämällä tähän enemmän kansantaloudellisia asioita. Nostamalla esiin bruttokansantuotteemme kehitystä ja sen tämän hetken tilannetta ja peilata sitä esimerkiksi lapsiperheiden säästämiseen ja heidän taloudelliseen tilanteeseen ja miten heidän ostokäyttäytyminen vaikuttaa Suomen bkt:n kehittymiseen.

Lähteet

BBC 2013. Why finnish babies sleep in cardboard boxes. Luettavissa:

<http://www.bbc.com/news/magazine-22751415>. Luettu: 23.8.2015.

E-conomics. Luettavissa: <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/indeksi>.

Luettu: 19.7.2015.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Talouskatsaus 16.6.2015. Luettavissa: <http://ek.fi/wp-content/uploads/Talouskatsaus160615.pdf>.

Luettu: 1.8.2015.

Euroopan komissio 2014. Vaikeuksissa olevien maiden auttaminen. Luettavissa:

http://ec.europa.eu/economy_finance/explained/the_financial_and_economic_crisis/assisting_countries_in_trouble/index_fi.htm. Luettu: 6.8.2015.

Finanssialan keskusliitto 2012. Kotitalouksien sijoitusrahastosäästäminen. Luettavissa:

http://www.fkl.fi/materiaalipankki/tutkimukset/Dokumentit/Kotitalouksien_sijoitusrahastosaastaminen.pdf. Luettu: 3.8.2015.

Finanssivalvonta 2012. Asiakkaan luokittelu. Luettavissa:

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Sijoituspalvelut/Menettelytavat/Luokittelu/Pages/Default.aspx. Luettu: 2.8.2015.

Fine. Henkivakuutus, säästö ja sijoitusvakuutus. Luettavissa:

<https://www.fine.fi/finanssitietoa/vakuutukset-ja-vahingot/henkivakuutus-saasto-ja-sijoitusvakuutukset.html>. Luettu: 8.9.2015.

Handelsbanken. Rahoitusvälineisiin liittyvät riskit. Luettavissa:

[https://www.handelsbanken.fi/shb/inet/icentfi.nsf/vlookuppics/10_sijoittaminen_mifid_tietoa_rahoytusvalineista/\\$file/mifid_riskiliite.pdf](https://www.handelsbanken.fi/shb/inet/icentfi.nsf/vlookuppics/10_sijoittaminen_mifid_tietoa_rahoytusvalineista/$file/mifid_riskiliite.pdf). Luettu: 3.8.2015.

Helsingin sanomat 2014. Kuuden lapsen äiti: ”Lapsilisät säästöön - mahdotonta”. Luetta-

vissa: <http://www.hs.fi/raha/a1399010567185>. Luettu: 3.8.2015.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos.

Tammi. Helsinki.

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. 5. painos. Talentum. Helsinki.

Kela 2012. Vanhempainraha. Luettavissa:

http://www.kela.fi/vanhempainvapaa_vanhempainraha. Luettu: 16.8.2015.

Kela 2013. Äitiysrahaa noin neljä kuukautta. Luettavissa:

http://www.kela.fi/raskaus_aitiysraha. Luettu: 8.8.2015.

Kela 2014. Vanhempainpäivärahan verotus. Luettavissa:

http://www.kela.fi/aitiysraha_verotus. Luettu: 16.8.2015.

Kela 2014b. Isyysvapaan ajalta isyysrahaa. Luettavissa: http://www.kela.fi/isan-vapaat_isyysvapaa-ja-isyysraha. Luettu: 16.8.2015.

Kela 2014c. Muutoksia Kelan etuuksiin vuonna 2015. Luettavissa:

http://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-20-

[3?_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_redirect=%2Fajankohtaista%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-](http://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-20-3?_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_redirect=%2Fajankohtaista%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_pos%3D1%26p_p_col_count%3D2%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_delta%3D20%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_keywords%3D%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_andOperator%3Dtrue%26p_r_p_564233524_resetCur%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_cur%3D8)

[2%26p_p_col_pos%3D1%26p_p_col_count%3D2%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_delta%3D20%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_keywords%3D%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_andOpera-](http://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-20-3?_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_redirect=%2Fajankohtaista%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_pos%3D1%26p_p_col_count%3D2%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_delta%3D20%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_keywords%3D%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_andOperator%3Dtrue%26p_r_p_564233524_resetCur%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_cur%3D8)

[tor%3Dtrue%26p_r_p_564233524_resetCur%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_cur%3D8](http://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-20-3?_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_redirect=%2Fajankohtaista%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_pos%3D1%26p_p_col_count%3D2%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_delta%3D20%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_keywords%3D%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_andOperator%3Dtrue%26p_r_p_564233524_resetCur%3Dfalse%26_101_INSTANCE_mHBZ5fHNro4S_cur%3D8). Luettu: 23.8.2015.

Kela 2014d. Lapsilisä alle 17-vuotiaasta lapsesta. Luettavissa: <http://www.kela.fi/lapsilisa>. Luettu: 23.5.2015.

Kela 2015a. Äitiysavustus ja äitiyspakkaus. Luettavissa:

http://www.kela.fi/raskaus_aitiysavustus-ja-aitiyspakkaus. Luettu: 23.8.2015.

Kela 2015b. Vanhempainrahojen määrä. Luettavissa: http://www.kela.fi/aitiysraha_maara. Luettu: 16.8.2015.

Kela 2015c. Lapsilisän määrä. Luettavissa: http://www.kela.fi/lapsilisa_maara. Luettu: 23.8.2015.

Kela 2015d. Kotihoidon tuki. Luettavissa: http://www.kela.fi/vanhempainvapaan-jalkeen_kotihoidon-tuki. Luettu: 23.8.2015.

Kela 2015e. Kotihoidon tuen määrä. Luettavissa: http://www.kela.fi/kotihoidon-tuki_maara. Luettu: 23.8.2015.

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2014. Moderni rahoitus. 7 uudistettu painos. WSOY. Helsinki.

Pesonen, M. 2013. Sijoituspokkari – Säästäjästä sijoittajaksi. 1.painos. Docento. Jyväskylä.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5. uudistettu painos. WSOY. Helsinki.

Pörssisäätiö 2014. Yksityissijoittajat myyntilaidalla. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/2014/10/13/piensijoittajat-myyntilaidalla>. Luettu: 1.8.2015.

Pörssisäätiö 2015. Osakesijoittaminen kuuluu kaikille. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/2015/03/16/osakesijoittaminen-kuuluu-kaikille>. Luettu: 20.7.2015.

Saario, S. 2005. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin osa II. WSOY. Helsinki.

Sijoitusrobotti. Mikä on volatiliteetti. Luettavissa: <http://sijoitusrobotti.fi/mika-on-volatiliteetti>. Luettu: 22.7.2015.

Sijoitustutkimus 2014. Miljoonalla suomalaisella rahastosijoituksia. Luettavissa: <http://www.sijoitustutkimus.fi/2014/05/miljoonalla-suomalaisella-rahastosijoituksia>. Luettu: 1.8.2015.

SP-rahastoyhtiö oy. Sanasto. Luettavissa: <http://www.sp-rahastoyhtio.fi/videot-ja-tyokalut/sanasto>. Luettu: 22.7.2015.

Suomenmaa 2014. Maalaisliitto vaati lapsilisät maaseutukoteihin. Luettavissa: http://www.suomenmaa.fi/etusivu/maalaisliitto_vaati_lapsilis%C3%A4t_maaseutukoteihin_6998683.html. Luettu: 23.8.2015.

Taanila, A. Korrelaatio. Akin menetelmäblogi. Luettavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/tag/korrelaatio/>. Luettu: 23.8.2015.

Taloussanomat. Arvopaperisalkku. Luettavissa: <http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/arvopaperisalkku>. Luettu: 20.7.2015.

Taloussuomi 2014. Lapsilisän muutos 2015. Luettavissa: <http://www.taloussuomi.fi/tulot-ja-menot/lapsilisan-muutos-2015>. Luettu: 23.8.2015.

Tilastokeskus 2013. Syntyvyys aleni edelleen hieman. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/synt/2012/synt_2012_2013-04-12_tie_001_fi.html. Luettu: 8.9.2015.

Tilastokeskus 2014. Merkittävimmät suorat sijoittajat Suomeen olivat Ruotsi ja Yhdysvallat vuonna 2013. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/ssij/2013/ssij_2013_2014-11-18_tie_001_fi.html. Luettu: 5.8.2015.

Tilastokeskus 2015. Syntyneiden määrä väheni yhä. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/synt/2014/synt_2014_2015-04-14_tie_001_fi.html. Luettu: 8.9.2015.

Toni Suomi. 2013. Sijoittamisen ja säästämisen tuotteiden monitulkintaisuus. Opinnäyte-työ. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013112718657>. Luettu: 8.9.2015.

Uusi Suomi 2012. Päiväkotilapsi maksaa 750 €/kk: "Kotiäiti säästää Suomen rahoja." Luettavissa: <http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/55287-paivakotilapsi-maksaa-750-eukk-kotiaiti-saastaa-suomen-rahoja>. Luettu: 23.8.2015.

Vero 2012. Henkilöverotuksen käsikirja 2012. Luettavissa: file:///C:/Users/Jarna/Downloads/k%C3%A4sikirja%2013_8_2012_suomi.PDF. Luettu: 5.8.2015.

Vero 2014a. Ansiotulojen verotus. Luettavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Ansiotulojen_verotus\(33675\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Ansiotulojen_verotus(33675)). Luettu: 6.8.2015.

Vero 2014b. Perintö. Luettavissa: <https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto>. Luettu: 23.8.2015.

Vero 2015a. Valtion tuloveroasteikko 2015. Luettavissa: [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2015\(35390\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2015(35390)). Luettu: 7.8.2015.

Vero 2015b. Lahja. Luettavissa: <https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Lahja>. Luettu: 23.8.2015.

Vero 2015c. Lahjaveron määrä. Luettavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Lahja/Lahjaveron_maara\(37275\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Lahja/Lahjaveron_maara(37275)). Luettu: 23.8.2015.

Veronmaksajat 2014. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. Luettavissa: <http://www.veronmaksajat.fi/sijoittaminen/vapaaehtoinen-elakevakuutus/>. Luettu: 8.9.2015.

Yrittäjähuoltamo. Säästäminen ja sijoittaminen. Luettavissa: <http://www.yrittajahuoltamo.fi/fi-FI/henkiloturvasi/sanasto/saastaminen-ja-sijoittaminen>. Luettu: 22.7.2015.

Liitteet

Liite 1. Kvantitatiivinen kysely

Olisin kiitollinen, jos sinulla olisi viisi minuuttia aikaa vastata kyselyyni koskien lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista. Tulen hyödyntämään kyselyä opinnäytetyössäni.

1. Vastaajan sukupuoli *

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

2. Vastaajan ikä *

- ☐ Alle 20
- ☐ 20-24
- ☐ 25-29
- ☐ 30-35
- ☐ 36-40
- ☐ 41-45
- ☐ 46-50
- ☐ Yli 50

3. Minkälaista ansiotuloa saatte? *

- ☐ Työtuloa
- ☐ Etuutta
- ☐ En saa ansiotuloa

4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En

5. Säästättekö tai sijoitatteko tällä hetkellä?

☐ Kyllä

☐ En

6. Kuinka paljon säästätte tai sijoitatte kuukaudessa?

---

5 merkkiä jäljellä

7. Mitä varten säästätte tai sijoitatte?

---

500 merkkiä jäljellä

8. Laitatteko lapsilisän säästöön?

☐ Kyllä

☐ En

☐ Laitan osan säästöön

9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte? *

☐ En säästä enkä sijoita

☐ Säästötilille

☐ Osakkeisiin

☐ Rahastoihin

☐ Kiinteistöihin

☐ Optiolainoihin

☐ Joukkovelkakirjoihin

☐ Vaihtovelkakirjoihin

☐ Säästövakuutuksiin

Johonkin muuhun?

☐

---

10. Minkälainen mielikuva sinulla on säästämisestä ja sijoittamisesta?

Se on

☐ Vaivatonta

☐ Hankalaa

☐ Hyödytöntä

☐ Tuottavaa

☐ Houkuttelevaa

☐ Kiinnostavaa

☐ Epäselvää

☐ Selvää

☐ Hyödyllistä

Jotakin muuta

☐

---

11. Voit lopuksi vielä kertoa mielipiteitäsi, ajatuksia ja/tai kokemuksia säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen

---

1000 merkkiä jäljellä

Kiitos kun vastasit kyselyyni. Oikein hyvää alkavaa syksyä sinulle!

Liite 2. Kvalitatiivinen kysely

Olisin kiitollinen, jos sinulla olisi viisi minuuttia aikaa vastata kyselyyni koskien lapsiperheiden säästämistä ja sijoittamista. Tulen hyödyntämään kyselyä opinnäytetyössäni. Tämä kysely on lähetetty sinulle aiemman keskustelumme pohjalta.

1. Millainen taloustilanne perheellänne on?

2. Miksi säästätte (mitkä taustatekijät vaikuttavat säästämiseenne)? /

Miksi säästätte ja sijoitatte (mitkä taustatekijät vaikuttavat säästämiseenne)? /

Miksi ette säästä tai sijoita (mitkä ovat syyt asian taustalla)?

3. Millaisiin kohteisiin säästätte? /

Millaisiin kohteisiin säästätte ja sijoitatte? /

Millaisia ajatuksia säästämis- ja sijoittamiskohteet teissä herättävät (esim. osakkeet, rahastot jne)?

4. Kuinka paljon kuukaudessa säästätte? Miksi juuri tämän verran? /

Millaisia ajatuksia säästäminen ja sijoittaminen teissä herättävät (kuvaile adjektiivein ja avaa mahdollisia syitä, miksi koette asian kuvailemaksenne)?

5. Säästättekö lapsilisän? Miksi/Miksi ei?

Liite 3. Korrelaatiomatriisi

Riippuvuudet kysymyksittäin.

	1	2	3	4	5	8	9	10
1	1	0,25	-0,13	0,07	0,1	-0,22	0,04	-0,08
2	0,25	1	-0,13	0,12	0,07	-0,16	0,23	0,25
3	-0,13	-0,13	1	-0,18	0,18	0,12	-0,12	0,05
4	0,07	0,12	-0,18	1	0,54	-0,07	-0,33	0,13
5	0,1	0,07	0,18	0,54	1	-0,02	-0,45	0,27
8	-0,22	-0,16	0,12	-0,07	-0,02	1	0,02	-0,06
9	0,04	0,23	-0,12	-0,33	-0,45	0,02	1	-0,08
10	-0,08	0,25	0,05	0,13	0,27	-0,06	-0,08	1

Kysymykset:

1. Vastaajan sukupuoli
2. Vastaajan ikä
3. Minkälaista ansiotuloa saatte?
4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta?
5. Säästättekö tai sijoitatteko tällä hetkellä?
6. Kuinka paljon säästätte tai sijoitatte kuukaudessa?
7. Mitä varten säästätte tai sijoitatte?
8. Laitatteko lapsilisän säästöön?
9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?
10. Minkälainen mielikuva sinulla on säästämisestä ja sijoittamisesta?

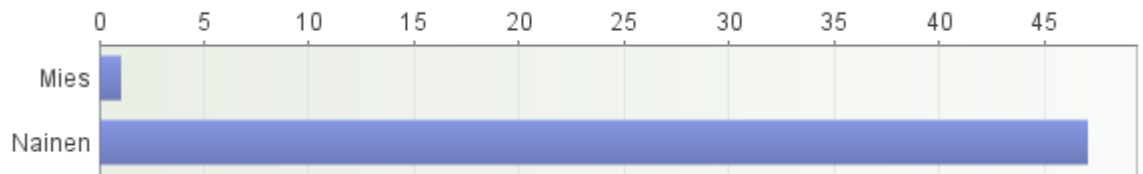

Liite 4. Kvantitatiivisen kyselyn vastaukset

Opinnäytetyöni tutkimuskysely

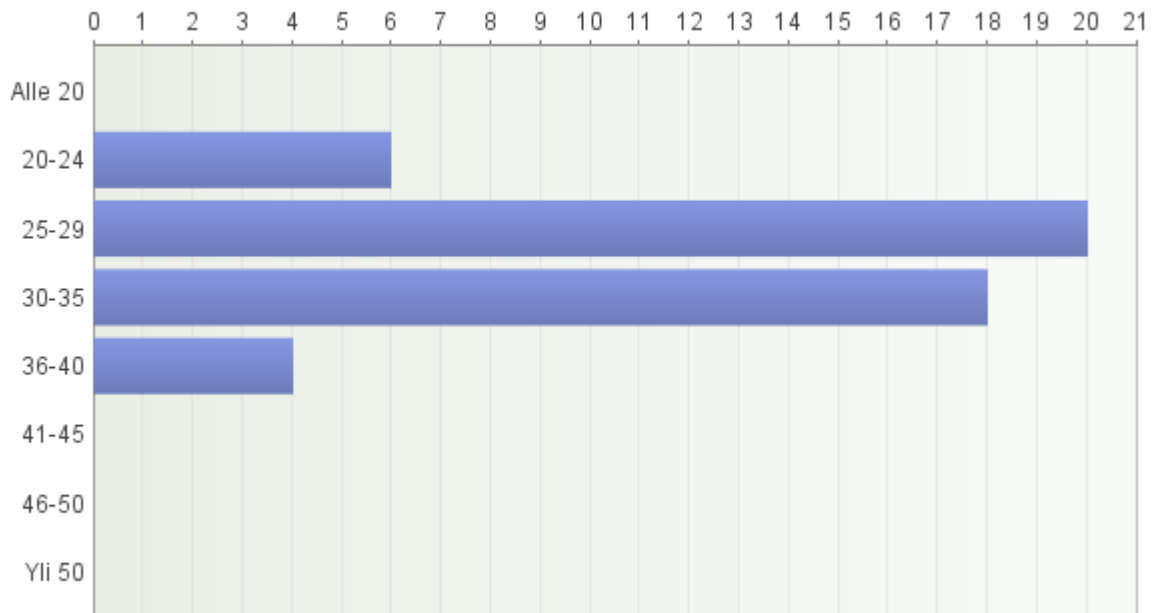
1. Vastaajan sukupuoli

Vastaajien määrä: 48

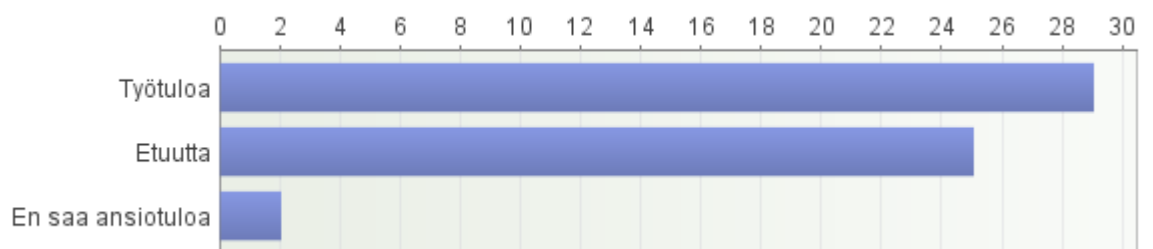
2. Vastaajan ikä

Vastaajien määrä: 48

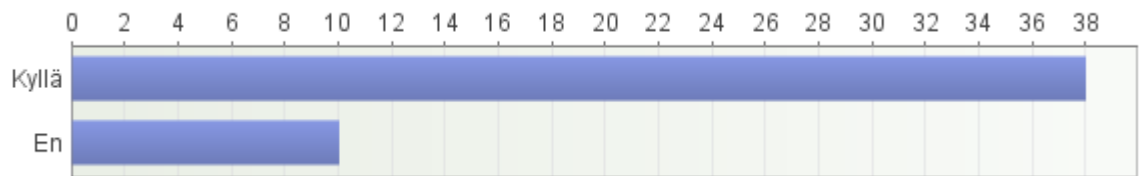
3. Minkälaista ansiotuloa saatte?

Vastaajien määrä: 48

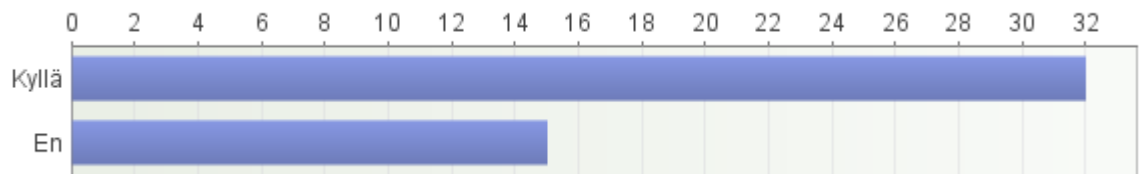
4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta?

Vastaajien määrä: 48

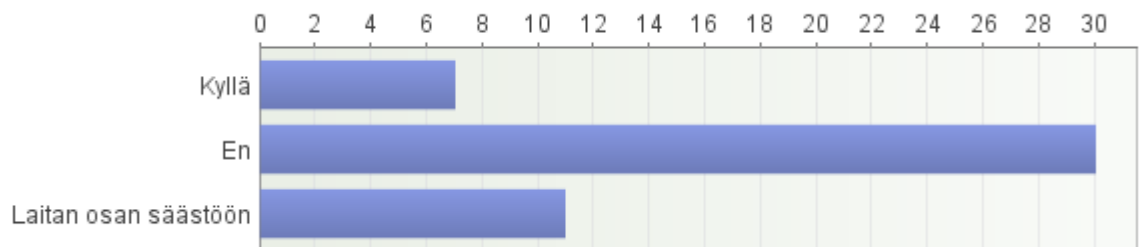
5. Säästättekö tai sijoitatteko tällä hetkellä?

Vastaajien määrä: 47

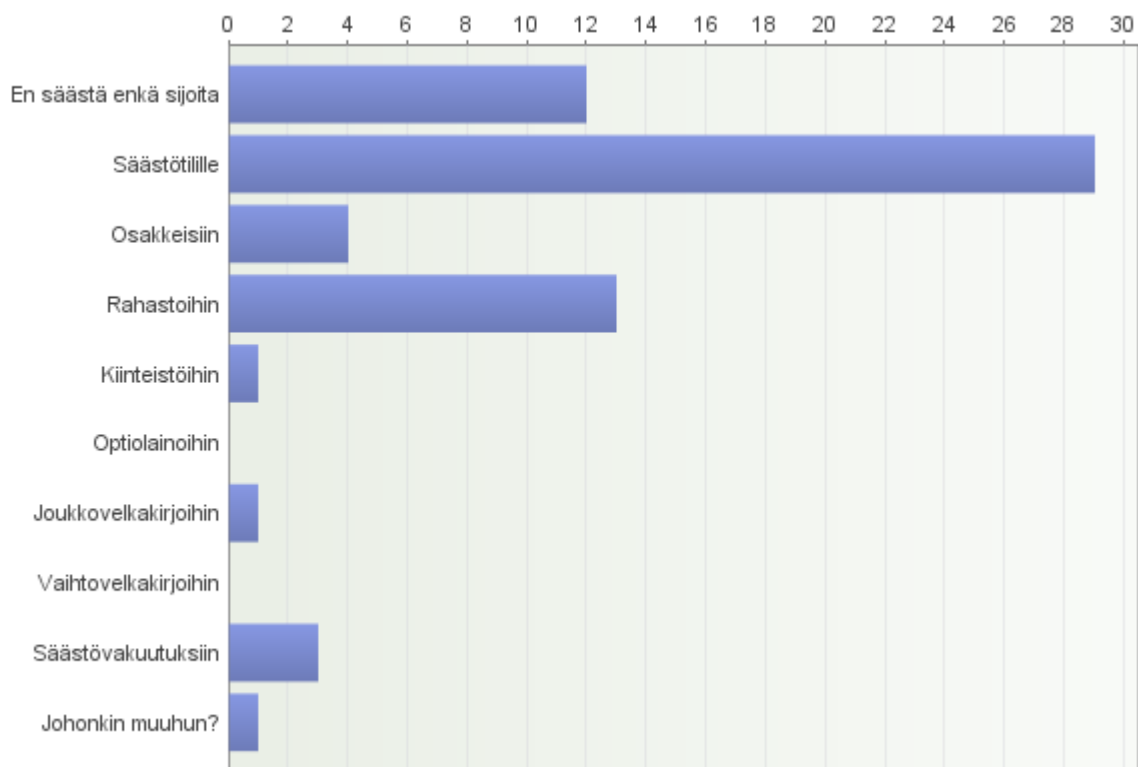
6. Laitatteko lapsilisän säästöön?

Vastaajien määrä: 48

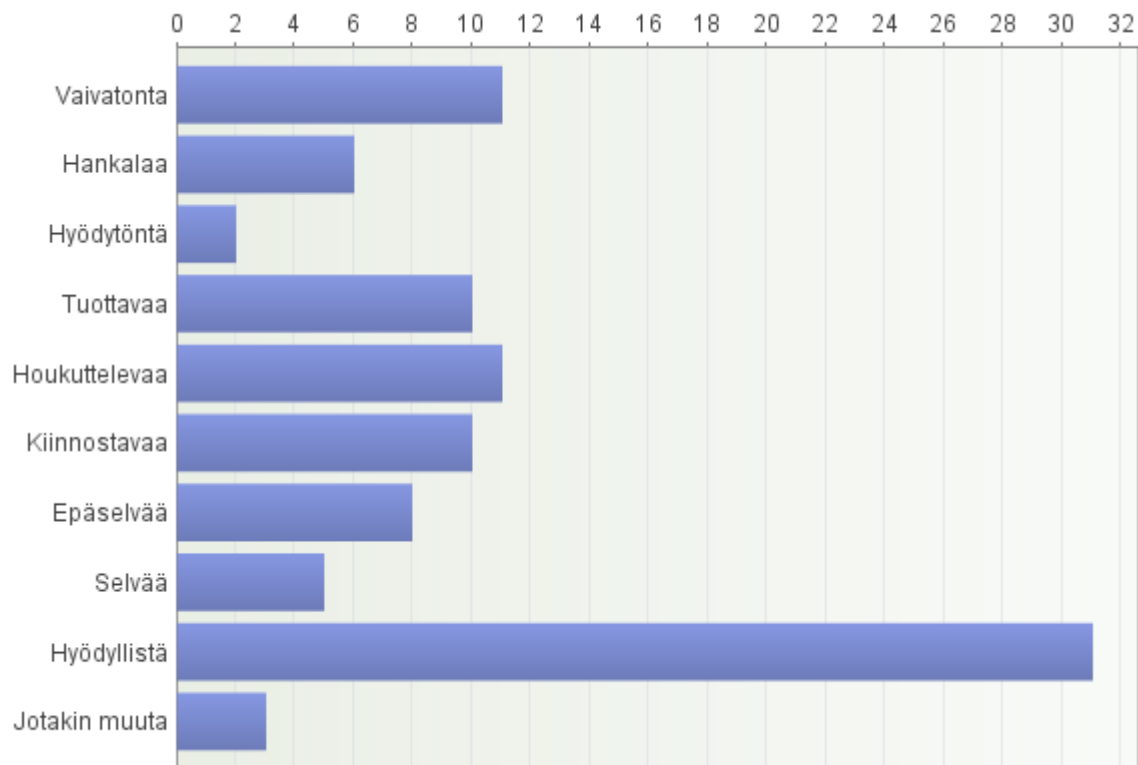
7. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?

Vastaajien määrä: 48

8. Minkälainen mielikuva sinulla on säästämisestä ja sijoittamisesta?

Vastaajien määrä: 46

Liite 5. Äitiysraha

Äitiysrahan saamiseen on olemassa eri ehtoja, jotka tulee täyttää, jotta äitiysrahaan on oikeutettu. Äidin on kuulunut kuulua Suomen sosiaaliturvaan vähintään 180 päivää ennen laskettu aikaa (vakuutusaikaan voidaan laskea myös asuminen EU- tai ETA-massa, Sveitsissä tai Israelissa). (Kela 2013.)

Lapsen synnyttyä etuajassa, äiti alkaa saamaa äitiysrahaa heti syntymää seuraavasta arkipäivästä. Äitiysrahan aika ei pidenny, mutta tässä tapauksessa vanhempainrahakausi pidentyy. Äitiysrahan aikana voi opiskella tai työskennellä. (Kela 2013.)

Jos äiti nostaa opintotukea, hän saa äitiysrahan miniminä. Myös työskentely äitiyslomapäiviltä laskee äitiysrahan määrän minimiin. Arkipyhinä ja sunnuntaina tapahtuva työskentely ei vähennä äitiysrahaa, koska niiltä päiviltä sitä ei makseta. Sijoittajan näkökulmasta näinä päivinä kannattaakin työskennellä, jos töitä on tarjolla, koska tällöin kuukausi tulot nousee palkan verran suuremmaksi kuin mitä ne olisivat pelkällä äitiysrahalla ollessa. (Kela 2013.)

Äitiysrahan minimimäärä on 24,02 euroa arkipäivältä (maanantaista lauantaihin pois luki-arkipyhät). Äitiysrahan määrä voidaan laskea usealla tapaa. Näitä tapoja ovat seuraavat:

- Viimeksi vahvistetun verotuksen mukaan
- Edeltävien 6kk työtulojen mukaan, jos ne ovat nousseet 20 % edellä mainitusta verotuksesta
- Päivärahaa edeltävän etuuden mukaan
- Edellisen vanhempainpäivärahan mukaan, jos laskettu aika on ennen kuin edellinen lapsi täyttää 3 vuotta
- Lyhyen työtulon mukaan (ei ole/ei voi esittää työtuloja 6kk ajanjaksolta)

Liite 6. Lapsilisä

Lapsilisää maksetaan Suomessa asuvista lapsista. Sen maksupäivä on kuukauden 26. päivä tai sitä edeltävä arkipäivä esimerkiksi lapsilisäpäivän osuessa pyhäpäivälle. Lapsilisän maksaminen alkaa syntymää seuraavasta kuukaudesta ja sitä maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jolloin:

- lapsi täyttää 17-vuotta
- lapsi muuttaa pois Suomesta (tällöin voi joissakin tapauksissa saada lapsilisää)
- lapsi alkaa seuraavasta kuukaudesta alkaen saada kansaneläkelain mukaisesti työkyvyttömyyseläkettä. (Kela 2014d.)

Lapsilisä maksetaan aina lapsen huoltajalle. Poikkeuksena lapsilisä voidaan maksaa myös esim. kunnalle, jos lapsi on perhekodissa. (Kela 2014d.)

Lapsilisän määrää kasvaa aina lapsiluvun mukaan. Lapsilisän määrä kasvaa viidenteen lapseen asti ja sen seuraavista lapsista se on viidennen lapsen määrän verran. Lapsilisän nousu on nähtävillä taulukosta 4. (Kela 2015c.)

Lapsilisän määrä lapsiluvun mukaan   euroa/kuukaudessa

Ensimmäisestä lapsesta   95,75

Toisesta lapsesta   105,80

Kolmannesta lapsesta   135,01

Neljännestä lapsesta   154,64

Viidennestä lapsesta ja sitä seuraavista 174,27

Taulukko 4. Lapsilisän määrä nousee lapsiluvun mukaan (Kela 2015c.)

Lapsilisään pystyy saamaan myös lapsilisäkorotuksen, jos ei ole avoliitossa tai avioliitossa. Tämän korotuksen suuruus on 48,55 euroa kuukaudessa. (Kela 2015c.)

Liite 7. Riippuvuudet ja p-arvot

Kysymys	R	P-arvo		
5. Säästättkö tai sijoitatteko tällä hetkellä?	0,54	0		0,54
9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?	-0,33	0,02		-0,33
3. Minkälaista ansiotuloa saatte?	-0,18	0,23		-0,18
10. Minkälainen mielikuva sinulla on säästämisestä?	0,13	0,39		0,13
2. Vastaajan ikä	0,12	0,44		0,12
1. Vastaajan sukupuoli	0,07	0,62		0,07
8. Laitatteko lapsilisän säästöön?	-0,07	0,64		-0,07
Vertailukysymyksenä on:				
Oletteko kiinnostuneita sijoittamisesta tai säästämisestä?				

Kysymys	R	P-arvo		
4. Oletteko kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta?	0,54	0		0,54
9. Millaisiin kohteisiin säästätte tai sijoitatte?	-0,45	0		-0,45
10. Minkälainen mielikuva sinulla on säästämisestä ja sijoittamisesta?	0,27	0,07		0,27
3. Minkälaista ansiotuloa saatte?	0,18	0,22		0,18
1. Vastaajan sukupuoli	0,1	0,5		0,1
2. Vastaajan ikä	0,07	0,63		0,07
8. Laitatteko lapsilisän säästöön?	-0,02	0,89		-0,02
Vertailukysymyksenä on:				
Säästättkö tai sijoitatteko tällä hetkellä?				